

Univerzita Pardubice

Fakulta ekonomicko-správní

Bezpečnostní aspekty migrace v zemích Evropské unie

Gabriela Studená

**Bakalářská práce
2015**

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Gabriela Studená**
Osobní číslo: **E12343**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management ochrany podniku a společnosti**
Název tématu: **Bezpečnostní aspekty migrace v zemích Evropské unie**
Zadávací katedra: **Ústav regionálních a bezpečnostních věd**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Bakalářská práce bude zaměřena na problematiku migrace v zemích Evropské unie. Nejprve bude obecně pojednáno o problematice migrace, jejích formách a dopadech. Cílem bakalářské práce bude identifikace aktuálních mezinárodních migračních trendů a posouzení jejich vlivu na bezpečnostní situaci.

Osnova:

- Rešerše odborné literatury a dalších pramenů.
- Migrace, její formy a dopady.
- Evropská unie a problematika bezpečnosti.
- Analýza migračních trendů a jejich dopadů.
- Formulace závěrů a návrh doporučení.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: cca 30 stran

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

BADE, Klaus J. Evropa v pohybu: evropské migrace dvou staletí. Vyd. 1. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005. 497 s. ISBN 80-7106-559-5.

BARŠOVÁ, Andrea a BARŠA, Pavel. Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2005. 308 s. ISBN 80-210-3875-6.

DRBOHLAV, Dušan a kol. Migrace a (i)migranti v Česku: kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme?. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství, 2010. 207 s. ISBN 978-80-7419-039-1.

FARKAS, Viktor. Neviditelné fronty: představ si, že je válka a nikdo si toho nevšiml. Vyd. 1. Praha: Knižní klub, 2013. 278 s. ISBN 978-80-242-3761-9.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Zdeněk Matěja

Ústav regionálních a bezpečnostních věd

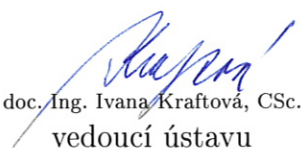
Datum zadání bakalářské práce: 1. října 2014

Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2015

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Ivana Kraftová, CSc.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 1. října 2014

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 30. 4. 2015

Gabriela Studená

PODĚKOVÁNÍ:

Tímto bych ráda poděkovala svému vedoucímu práce Ing. Zdeňku Matějovi za jeho odbornou pomoc, cenné rady a poskytnuté materiály, které mi pomohly při zpracování bakalářské práce.

ANOTACE

Tato práce bude sloužit pro nejnovější pohled do situace v oblasti migrace v Evropské Unii a měla by rozšířit povědomí o této problematice, jež je velice aktuální. Konkrétně je v práci rozebírán význam migrace, její pozitivní i negativní aspekty. Dále se zabývá Evropskou Unií, její historií a neméně důležitým Schengenským prostorem. V neposlední řadě je zde zmíněna migrační politika Evropské unie, její historie i současné situace. A na závěr jsou rozpracovány aktuální údaje o změnách migračních trendů a zprávy s aktualitami ze světa během posledního roku.

KLÍČOVÁ SLOVA

Migrace, Evropská unie, migrační politika, bezpečnostní aspekty migrace

TITLE

Security aspects within European Union

ANNOTATION

This work will serve students for recognition of the newest view to the field of migration within European Union and should help to spread awareness about this issue which is really actual. In this work is discussed meaning of migration, its positive and negative aspects, European Union, history of European Union and no less important Schengen area. Last but not least there is mentioned the migration policy of European Union, its history and present. In the end there is also elaborated actual information about changes of migration trends and some news from world press during last year.

KEYWORDS

Migration, European Union, policy of migration, security aspects of migration

OBSAH

ÚVOD	9
1 MIGRACE	10
1.1 PRŮBĚH MIGRACE OD MINULOSTI PO DNEŠNÍ DOBU	11
1.2 OBECNÉ DĚLENÍ MIGRACE	13
1.3 PROČ VLASTNĚ LIDÉ MIGRUJÍ?.....	14
1.4 POZITIVNÍ ASPEKTY MIGRACE	15
1.4.1 <i>Teorie substituční migrace</i>	17
1.5 NEGATIVNÍ ASPEKTY MIGRACE.....	17
1.6 KULTURNÍ KONFLIKTY	18
1.6.1 <i>Konference v Salzburku</i>	19
2 EVROPSKÁ UNIE	21
2.1 HISTORIE EU	21
2.2 TŘI ZÁKLADNÍ PILÍŘE EU.....	23
2.3 SCHENGENSKÁ DOHODA	23
2.3.1 <i>Rozšiřování prostoru</i>	24
2.3.2 <i>Spolupráce mezi vládami pod EU</i>	26
2.3.3 <i>Schengenský informační systém</i>	27
3 MIGRAČNÍ POLITIKA EU	28
3.1 HISTORIE SPOLEČNÉ MIGRAČNÍ POLITIKY	28
3.2 NYNĚJŠÍ STAV MIGRAČNÍ POLITIKY	31
3.2.1 <i>Silný společný azylový systém</i>	33
3.2.2 <i>Nová evropská pravidla legální migrace</i>	33
3.2.3 <i>Účinnější boj proti nelegální migraci a obchodu s lidmi</i>	34
3.2.4 <i>Zajištění vnějších hranic Evropské unie</i>	34
3.3 MIGRAČNÍ PRÁVO EU.....	35
4 MIGRAČNÍ TRENDY	36
4.1 MIGRANTI Z JINÝCH ČÁSTÍ SVĚTA.....	36
4.2 MIGRANTI Z EU.....	39
4.3 PODÍL ČISTĚ MIGRACE	40
4.3.1 <i>Země s vysokým počtem příchozích lidí</i>	41
4.3.2 <i>Země s vysokým počtem odcházejících lidí</i>	41
4.4 AKTUÁLNÍ DĚNÍ.....	42
4.4.1 <i>Emigrace a její bezpečnostní rizika</i>	42
4.4.2 <i>Novinka v boji proti ilegální migraci</i>	42
4.4.3 <i>O italském problému</i>	43
4.4.4 <i>Situace loňského roku v Německu</i>	43
4.4.5 <i>Jak to máme v České republice</i>	44
4.4.6 <i>Pohled amerického deníku na situaci v Evropě</i>	45
ZÁVĚR	47
ZDROJE	50

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

EHP	Evropský hospodářský prostor
EK	Evropská komise
EOS	Evropské obranné společenství
ES	Evropské společenství
ESUO	Evropské společenství uhlí a oceli
Euroatom	Evropské společenství atomové energie
SIS	Schengenský informační systém
ZEU	Západoevropská unie

ÚVOD

Tato práce je zaměřena na momentálně velice aktuální téma migrace a jejích bezpečnostních aspektů, které jsou v dnešní době velice zkoumané a považované za klíčové téma. Důvodem rozvíjení myšlenek a konverzací na úrovni EU je zvláštnost nynějšího druhu migrace, jež se nedá považovat za podobnou jakékoliv před ní. Příčinou změny je hlavně větší otevřenost a globalizace světa jako takového.

S ohledem na bezpečnostní stránky migrace se samotná EU a její členské státy stále vyvíjí. Mění se i ve své legislativě a přístupu, jak za účelem svých vlastních občanů, tak i imigrantů, což není vůbec snadné. Imigranti mají různé důvody proč vyměnit svou mateřskou zemi za cizí. Většinou na nich leží nelehké rozhodnutí s pouhým cílem se dostat na místo, kde je lepší, bezpečnější život.

Konkrétně je v práci rozebírána migrace jako taková, jak se vyvíjela od minulosti po současnost a také její druhy. Lze zde najít zodpovězenou otázku, proč vlastně lidé migrují a jaké, ať už pozitivní nebo negativní, aspekty migrace vlastně má. Jedna z kapitol je také zaměřena na kulturní konflikty, jež mohou nastat na úrovni mezinárodní i vnitrostátní.

Dále jsou sepsány informace o EU v souladu s tématem migrace. Je zde sepsána samotná historie a dále navazují neméně podstatnou kapitolou o Schengenském prostoru, jako zóny volného pohybu, a Schengenském informačním systému.

Na úrovni EU dále podrobně rozebírám společnou migrační politiku EU z pohledu její historie i přítomné situace. Zmiňuji zde také migrační právu EU, o různém pojetí v případech migrace osob z členských států a třetích zemí.

Na závěr zde můžete nalézt analýzu současných migračních trendů, odkud lidé přicházejí, jakým způsobem, či z jakého důvodu. Rozdílů v určitých zemích jsou názorně zobrazeny v tabulce a dále rozebrány. Současný stav migračních pohybů je zde dále uveden na konkrétních příkladech z článků zveřejněných na toto téma.

Cílem této práce je zhodnocení současného stavu migračních trendů. Zajímám se, odkud lidé nejvíce odcházejí a jaká je jejich cílová země. Konkrétní otázkou pro mě bylo, jestli se zvyšuje dynamika migrace během posledních let.

1 MIGRACE

Po celém světě stále roste počet lidí, kteří opouští své domovy, aby pokračovali svůj život v jiných zemích. Dle odhadů Organizace spojených národů (OSN) žilo 213 milionů přistěhovalců v jiném než domovském státě v roce 2010. V roce 2005 toto číslo bylo o 15 milionů menší [3, 6].

Součástí tohoto přistěhovaleckého hnutí jsou mimo jiné pracovníci s různým zaměřením a klasifikací. Osoby, které především usilují o sjednocení s jejich rodinami, a pak také uprchlíci. Ti přistěhovalci, kteří našli svůj nový domov v Evropě, mají 32% podíl na celosvětové migraci [3, 6].

Evropská unie (dále jen EU) tvrdí, že nynější druh migrace je vyznačený specifickými rysy a je jiný než kdykoliv v minulosti. Mezi nejviditelnější znak procesů, který se změnil, patří v rámci evropské integrace odstranění kontrol mezi členskými státy a to na vnitřních hranicích. Díky možnému přesunu mezi členskými státy bez hraničních kontrol dnes profitují nejen občané těchto států (také zvaní unijní občané od počátku platnosti Maastrichtské smlouvy roku 1993, o které bude dále zmínka), ale i příslušníci pocházející ze třetích států. Jelikož se faktické kontroly migrace mezi členskými zeměmi ztížila, začal tak růst tlak přistěhovalců na vnějších hranicích EU. Je tedy prakticky nemožné u národních států upravit prostředky vnitrostátního práva a seřadit všechny aspekty podstatné u vstupu a pobytu cizinců na tomto území. Nelegální migrace se tak stala fenoménem ve státech EU a je sotva zvládnutelná tradičními národními nástroji [3, 6].

V evropských státech, jež jsou otevřené, demokratické a ekonomicky prosperující, se stala mobilita pracovních sil typickým znakem společenského vývoje. Zejména ve větších městech mnoha států EU je setkání s přistěhovalci různé kultury, či náboženství přirozenou součástí reality [3, 6].

Není sporu, že migrace jako taková, je naprosto nezbytná pro Evropu z hlediska ekonomické a demografické budoucnosti. Jsou zde opakovaná upozornění od orgánů EU o problému demografického vývoje v evropských zemích, kdy se zde nachází značný pokles podílu obyvatelstva v produktivním věku. Na tomto základě je jisté, že bez určité míry kontrolované migrace, není dlouhodobě možné udržet sociální standard EU [3, 6].

Migrace jako taková se týká všech členských států a je veřejně debatovaná jako klíčové téma. V politických projevech však nejednou dominuje jako negativní aspekt, kdy je migrace spojená např. s organizovaným zločinem či mezinárodním terorismem [3, 6].

1.1 Průběh migrace od minulosti po dnešní dobu

Migrace měla velký podíl na spoluutváření dějin lidstva od úplných počátků po dnešní dny. Tím pádem migraci v dnešní době nelze považovat za nový fenomén. Lidé vždy chtěli a vždy budou chtít najít nový a lepší místo pro jejich život. I přesto v dnešní Evropě otázky přistěhovalectví a národní identity přijdou jako zvláště zneklidňující. Někteří badatelé však dokládají, že z hlediska kvantitativního, dnešní pohyb osob není nijak zvlášť předstihující míru migrace, která byla obvyklá v jiných obdobích modernity. Věcí, která se ale změnila, je její povaha a vnímání západními společnostmi [6].

Evropa sehrávala po několik století roli kolonizátora. Miliony emigrantů z Evropy odcházelo osídlovat Nový svět a také jiné kolonie, kde se domnívali, že nikdo nežije. Po druhé světové válce se situace obrátila a migrační vlna změnila směr. Vyspělé evropské státy se staly ze zemí e-migrace, zeměmi i-migrace. Lidé se začali stěhovat spíše do oblastí, které jsou hustě obydlené. Bohužel tento příliv kulturně cizorodých přistěhovalců se stal pro společnost obavou z úpadku národních kultur a otevřelo možnost pro asimilaci. Na konci 90. let se začaly v západní Evropě množit pokusy předefinovat „společenskou smlouvu“ mezi osobami, které se přistěhovaly a zeměmi, které je přijímaly tak, aby hlavní tíha přizpůsobení náležela právě přistěhovalcům. Tento trend se zvýšil šokem z teroristických útoků 11. září 2001 v New Yorku a Washingtonu, 11. března 2004 v Madridu a 7. července 2005 v Londýně. Po těchto útocích si začala Evropa více uvědomovat rostoucí přítomnost muslimské menšiny a stále více Evropanů začalo vidět nejen už zmiňovanou hrozbu kulturní či sociální ale i hrozbu bezpečnostní [6].

V dnešní době přestávají být samozřejmostí dva standardní důvody migrace industriálního věku, jimiž jsou [6]:

1. Vydělat si a vrátit se s penězi zpět do své země.
2. Splýnutí s hostitelskou společností.

Nyní roste počet těch, kteří se nechtějí vrátit ani asimilovat, ale naopak se zabydlují v tzv. „třetím” prostoru, což znamená, že z e-migrantů a i-migrantů se stávají trans-migranti. Tito lidé jsou e-migranti pouze procházející jednou zemí, než mají možnost se dostat do své cílové [6].

Díky vzrůstající nestálosti přistěhovalců se taktéž zvyšuje i citlivost států k migračním tokům. Od 70. let 20. století se musejí přistěhovalci snažit přesvědčit ať už o svém právu na vstup nebo o užitku, který přinesou svým vstupem. Dále jsou případy, kdy se jedni chtějí spojit se svými rodinnými příslušníky, kteří už v Evropě nějakou dobu žijí, jiní nabízejí své dovednosti, kvalifikace, či ochotu pracovat tam, kde to domácí obyvatelstvo nepovažuje za tak přitažlivé. Dále pak jsou případy, kdy osoby apelují na morální a právní závazky liberálních států pro poskytnutí útočiště pronásledovaným [6].

V 90. letech 20. století se dostaly do popředí nejen v jednotlivých státech Evropy, ale i na úrovni Evropské unie, otázky typu: Koho má Evropa přijmout?, Znamená přijetí velkého počtu kulturně odlišných osob skutečné ohrožení základů soudržnosti společnosti, či národní bezpečnosti?, Nejedná se pouze o nafouklý argument, který přináší vytváření xenofobních obav?. Přistěhovalectví nemusí být vždy jen hrozbou, ale také šancí. Způsob jak využít přistěhovalectví představily Spojené státy, jejichž mocenský a ekonomický růst a síla byly zajištěny převážně po velkou část dějin právě masovým přílivem imigrantů. Je to jeden ze způsobů, jak může Evropa kompenzovat stárnutí své populace [6].

Mezníkem se stala léta 1989/1990, kdy se důsledně pozměnila evropská migrační mapa. Jedním z důvodů bylo otevření do té doby nepropustné hranice východoevropských zemí. Dále pak také proudy uprchlíků, kteří díky národnostním konfliktům utíkaly z Balkánu a Kavkazu. A i poslední vlna návratů, jako např. osoby německého původu se vracely zpět do Německa. Během 80. i 90. let se navíc stále více přistěhovalců stěhovalo do zemí, které byly původně vystěhovalecké jako např. Itálie, Řecko, Irsko a později pak i Česko, Maďarsko a Polsko. Postupem času se stalo jasné, že těmto problémům nemohou čelit státy jednotlivě sami za sebe, a tak se zrodila společná migrační a azylová politika Evropské unie[6].

Konkrétní vztahy a politiky Evropské unie k migraci se budete moci dočíst dále v mé práci. Nyní bych vám ráda představila obecné dělení migrace.

1.2 Obecné dělení migrace

Obecně lze migraci chápat jako změnu trvalého pobytu a můžeme jí pak z tohoto hlediska dělit na migraci vnitřní a mezinárodní. Mezinárodní migraci lze dělit na migraci kontinentální a mezikontinentální. Existuje i migrace navrácení [26, 34].

- Vnitřní migrací je myšleno změnění trvalého pobytu pouze za hranice určité administrativní jednotky a to zpravidla obce, kde je tato činnost podchycena v Hlášení o stěhování. Příkladem může být přesun z oblasti venkovské/vesnické do oblasti městské s výhledem nových možností a příležitostí. Přesun jen na určité roční období za prací jako přes zimu na hory a přes léto na pole, stavby.
- Mezinárodní migrace znamená přestěhování se ve větším měřítku. Je definována jako změna obvyklého pobytu za hranice státu, kdy osoba zůstane v zahraničí po dobu jednoho roku, což je limitem OSN. V tomto druhu migrace je sledování osob značně problematické. Mezinárodní migrace má také podstatné politické, sociální, ekonomické, demografické, psychologické a kulturní dopady na emigrační, tranzitní a zejména imigrační země.

Dělení mezinárodní migrace [26, 34]:

- Kontinentální migrací je míněna emigrace v rámci jednoho kontinentu jako např. z Německa do Francie.
- Mezikontinentální stěhování je migrací v největším měřítku, co se jedná vzdálenosti. Příklad může být přesun z Německa do Brazílie.

Specifický druh migrace je migrace navrácení [26,34].

- Jde o dobrovolný přesun osob zpět do jejich původního státu po době, kdy už přežili důvody, díky kterým byli nuceni nebo chtěli odejít. Jako příklad lze uvést, když se lidé vracejí zpět na venkov, odkud odešli jako mladí pracovat do města.

Ve světě jsou obecně charakterizovány dva základní migrační trendy na základě směru migračních pohybů na Jih-Sever a Východ-Západ. Samozřejmostí je, že tyto

trendy jsou ovlivňovány specifickými vlivy obecně označovanými jako push faktor, což znamená v českém jazyce tlačit, a nebo pull faktor jako táhnout [26, 34].

1.3 Proč vlastně lidé migrují?

V dnešních dnech mají masivní pohyby mnoho příčin a důsledků. Bohaté země jako západoevropské přitahují pracovní a taktéž i tzv. politické migranty na jejich území. Za hlavní důvody pro tyto pohyby lze považovat hlavně rozdíly v bohatství určitých oblastí, v ekonomické síle, dále pak také v míře demokracie a politické stabilitě. V ne příliš vyspělých zemích často nastává situace, při které nejsou schopné vlastní modernizace a snaží se ztotožňovat se zeměmi vyspělejšími, vzniká tak trvalý a také nadále rostoucí migrační tlak[5].

Lidé migrují z mnoha různých důvodů. Mezi tyto důvody můžeme počítat i jednoduchou touhu, či potřebu poznávat nové nebo dobývat nepoznané. Dalšími jsou důvody více specifické, které můžeme klasifikovat jako ekonomické, sociální, politické a environmentální [5, 27, 34].

Mezi ekonomické faktory lze zařadit stěhování se za práci nebo jen následování kariérního postupu, jehož podmínkou je se přestěhovat. Sociální migrací je myšleno přesunout se někam, kde je lepší kvalita života, někam, kde je blíž k rodině či přátelům. Politickou migrací je naznačen spíše útěk z místa, kde probíhá politické pronásledování nebo i válka. Posledním zmíněným typem je migrace environmentální, která zahrnuje přírodní katastrofy jako např. povodně [5, 27, 34].

Každý, kdo chce emigrovat, si najde svůj vlastní důvod, ať už zde zmiňovaný nebo jiný. Někteří lidé jsou však k emigraci donuceni z politického důvodu nebo jednoduše trpí nedostatkem, hlady. Tito lidé, se pak snadno stávají uprchlíky, kteří opustili svůj domov a zároveň nemají domov nový. Velice často neoplývají velkým množstvím věcí, které by s sebou nesly a hlavně nemají nejmenší tušení, kde by se nakonec mohli usadit [5, 27, 34].

Na odpověď, proč vlastně lidé migrují, můžeme taktéž odpovědět už zmiňovanými faktory push a pull, jejichž kombinace je většinou důvodem k opuštění určité země [5, 27, 34].

- Push faktorem lze označit ekonomickou nestabilitu, změnu životních standardů, chudobu a vysokou kriminalitu. Dále také rychlý demografický

růst, válečné, náboženské a jiné střety nebo např. zhoršení kvality životního prostředí.

- Pull faktor je typický jako magnet pro migranty především do západních zemí. Příkladem lákavosti je politická stabilita, ekonomická prosperita státu, vysoká kvalita života, svoboda v možnosti seberealizace, vysoká zaměstnanost, nízká zločinnost a možnost přírodních katastrof.

Samozřejmě zde existuje významná bariéra a to migrační politika cílových zemí. Státy se totiž snaží různými způsoby omezovat příliv migrantů na svá území, což není vůbec jednoduché a ani přímočaré. Např. proti filtraci imigrantů stojí podnikatelé vyspělých společností, kteří mají velký zájem o levnou pracovní sílu. Dále pak díky nízké porodnosti začínají bohaté státy, jako právě západoevropské, výrazně stárnout, což vyvolává jasnou otázku, kdo v budoucnosti zajistí chod ekonomik a spokojený život pro čím dál početnější generace lidí v penzi [5].

1.4 Pozitivní aspekty migrace

V určitých obdobích, jako hospodářský boom, či poválečné období, v Evropě chyběly nezbytné počty pracovních sil, čímž stoupala poptávka po pracovnících v zahraničí. Příkladem takovýchto zemí, které pozitivně přijímali zahraniční pracovní sílu, bylo válkou zničené Německo, Francie, ale i Československo. Lze zde najít společné rysy motivovanosti cílových zemí [49]:

- Imigrace byla v řadě zemí užívána jako doplnění klesajícího počtu obyvatel, chybějících pracovníků v profesích, jež tuzemští pracovníci vykonávat nejsou ochotni. Z demografické stránky většina evropských zemí hledá způsob vyřešení stárnutí jejich obyvatelstva a nízkou porodnost. (Nízká porodnost s prodlužujícím se věkem znamená stagnaci až pokles počtu obyvatel a zároveň i jeho stárnutí.) V závěru tyto dva aspekty společně vytváří pokles aktivní složky lidí, kteří tvoří hmotné a finanční zdroje pro rozvíjení společnosti.

Opakem je to právě v zemích vzdálených jako dálný východ a severní Afrika, kde počet obyvatel naopak roste a populace nestárne díky vysoké porodnosti. V Evropě se zmíněný problém řeší prodloužením penzijního věku, větší zaměstnaností žen, či právě imigrací. V chudých zemích je řešením vytváření

nových pracovních míst, na něž však nejsou peníze, což je v závěru právě živnou půdou pro emigraci do západních zemí Evropy. V Evropě lze nalézt nabídky práce za vyšší mzdy a i třeba sociální požitky. Avšak i v celkem chudších státech jako Ukrajina řeší své problémy s chudobou, nezaměstnaností a všeobecně touhou po lepším životě, emigrací. Emigrace i imigrace může být v této situaci výhodou pro obě strany, což ale závisí na úspěšném omezení počtu a struktury migrantů a zvládnutí problémů nelegální migrace ze strany mateřských zemí, ale i cílových.

- Imigrace je nástrojem jak doplnit sezónní pracovní pozice v oblasti stavebnictví a zemědělství. Tato situace je výhodnou pro obě strany. Vhodný výdělek pro pracovníky z chudších zemí a nižší počet neobsazených míst pro země rozvinuté.
- Za určitých okolností může být imigrace zdrojem pro potřebnou vysoce kvalifikovanou sílu i v zemích cílových, které se potácejí v období zvyšování nezaměstnanosti. Tzv. odliv, či příliv mozků má své kořeny i v minulosti, kdy odborníci ve svém oboru odcházeli do lepších zemí, kde jim nabídli nadstandartní životní podmínky, možnost dalšího studia a hlavně uplatnění jejich znalostí. S tímto případem je možné se setkat i dnes. A tak byly vytvořené tzv. zelené karty, které mají původ v USA a v roce 2000 se dostali i do Německa. Tyto karty umožňují získat pracovní povolení právě pro osoby ze třetích zemí na dobu 5 let.
- Ve smyslu postupu globalizace ekonomik se zejména v oblasti managementu ve větší míře vyměňují kvalifikovaní pracovníci a to formou organizace mezinárodních týmů pracovníků.
- Pozitivní efekt migrace lze vidět i na rozvoji zahraničního obchodu, kdy imigranti přinášejí informace o zemích svého původu a tím tak snižují náklady na získání informací. Dále pak tento příspěvek evokuje v rozšíření nových obchodních spojů, či vytváří poptávku po určitých typech zboží. Tento pozitivní efekt byl testován v různých studiích, kde ukázal výsledek nárůstu zahraničního obchodu (0,1 % – 9 %), což může být důsledkem 10 % nárůstu migrace v některých zemích.

- Mimořádně pozitivní efekt mají na životní úroveň a ekonomický rozvoj chudších zemí proudy peněz, jež posílají milióny migrantů do zemí svého původu.

1.4.1 Teorie substituční migrace

Jedna z teorií, která nachází migraci jako pozitivum, je teorie „substituční migrace“ .Jedná se o pozitivní náhled na migraci v už zmíněné otázce stárnutí obyvatelstva a problému uživení penzistů. Argumentem je, že migrace je nezbytná, jelikož mohou přistěhovalci zaplnit mezery na trhu práce, které vznikly právě stárnutím populace. Dále pak mohou udržet v chodu systém důchodové a zdravotní péče. Příkladem tohoto stárnutí můžeme uvést např. Velkou Británii, kde se od roku 2011 do roku 2040 má zvýšit počet osob v důchodovém věku z 10,8 miliónu na 16 miliónů [24].

Nedostatkem však je, že pokud se přistěhovalci usadí, budou mít děti a zestárnou, nakonec budou také muset být jednou nahrazeni. Tímto vzniká potřeba dalších a dalších imigrantů přicházejících do země. Tím pádem, aby byl zachován správný poměr mezi aktivním obyvatelstvem a obyvatelstvem v penzi, musela by se migrace pohybovat, v už zmíněném Spojeném Království, kolem 1 miliónu ročně, což by znamenalo markantní zvýšení obyvatelstva. V roce 2050 by se zde vyskytovalo 120 miliónů lidí. Tento přírůstek obyvatel tedy není možný ve smyslu sociálním, ekonomickém i politickém [24].

Dalším pozitivem je, že migrací by bylo možné vyřešit nedostatek některých kvalifikací na trhu práce, jelikož mladí lidé v dnešní době spíše studují v odvětvích spíše humanitárních, než technických. Z toho vyplývá, že např. na stavbu domu většinou přijdou lidé třeba i nemluvící místním jazykem, ale kteří naopak vědí, co dělají a jsou za práci vděční [24].

Během nadcházejících let budou do zemí Evropské unie přicházet další imigranti a budou představovat další nárůst obyvatelstva [24].

1.5 Negativní aspekty migrace

Projev záporných efektů je možné zaznamenat rozdílně v zemích emigrace a imigrace, což se ukazuje zejména v posledních letech [49]:

- Prvním záporným efektem je komplikovaná situace na trhu práce, protože se imigranti stávají konkurenty domácích pracovníků. Jelikož jsou nyní podmínky, kdy se zvyšuje nezaměstnanost, roste tím současně i nevraživost vůči migrantům. Objevuje se zde snaha jako první propouštět z práce právě cizince, či je úplně vystěhovat. Např. v Německu zesilují diskuze o využívání spíše domácí pracovní síly a navracení imigrantů do země původu.
- Imigranti zatěžují státní pokladnu ve smyslu vyplácení sociálních dávek, což nejvíce pociťují země, kde mají ve struktuře velké rodiny s více dětmi.
- Díky ztrátám zaměstnání se zde vyskytuje větší počet nelegálních imigrantů, kteří nechtějí, či ani nemůžou opustit jejich hostující zemi. Toto vše vede k prudkému zhoršení jejich postavení a dále i třeba ke vzniku podmínek pro trestnou činnost.
- Záporné vlivy jsou i u zemí, odkud právě lidé odcházejí jako pracovníci. Nejhorší je to v oblasti kvalifikovaných pracovníků. Tyto odchody brzdí rozvoj těchto zemí, kde byly právě vynaloženy finanční prostředky na jejich studium.

1.6 Kulturní konflikty

Výraz kulturní konflikt je oblíbeným v zaměření na vztah mezi tradiční většinovou společností v evropských zemích a přistěhovalci z odlišných kulturních a náboženských kruhů. Příkladem kulturního konfliktu lze uvést v souvislosti s výstavbou mešit a minaretů na území evropských měst např. zákaz nošení muslimských šátků ve veřejných prostorách jako je škola, boj proti nucenému manželství apod. Z pohledu méně dramatického lze uvést konflikty jako hluk dětí a mladistvých, zápach jídla v domě atd. [3].

Všeobecně vývoj pohledu na ochranu národnostních menšin, jak na úrovni mezinárodní, tak vnitrostátní, se ukázal dramatický boj objevovaný v konfliktech mezi politickými reprezentanty většinové části obyvatel a zástupci národnostních menšin. Příkladem je začátek 90. let, po rozpadu Sovětského svazu a bývalé Jugoslávie, kdy proběhl boj na základě etnického konfliktu, což s nutností zformulovat politická a právní řešení konfrontovalo evropské a mezinárodní společenství pro určení postavení národnostních menšin a jejich příslušníků. Díky tomu vznikla komplexní úprava práv

příslušníků menšin, jako součást systému popisujícím ochranu lidských práv a základních svobod. I přes to, že tato úprava byla nad rámec věčného dilematu rovnováhy zásad teritoriální integrity, suverenity států a sebeurčení národů. Na základě určení lidskoprávních zásad však spory mezi většinou a národnostní menšinou nezmizely [3].

Jiný druh kulturního konfliktu je takový, který se objevuje mezi tradiční evropskou společností a přistěhovaleckými skupinami z neevropských zemí. Někdy je přítomnost migrantů, tak odlišné kultury a nepřesně vymezených národních a kulturních identit, brána jako cizí, až nestravitelný prvek [3].

Výrazný nárůst podílu přistěhovalců v evropských státech se projevil během posledních desetiletích a nemůže tomuto nárůstu ani do budoucna efektivně zabránit restriktivní migrační politika Evropské unie a jejích členských zemí. Současnou výzvou se tedy stává už proběhlá integrace různých etnických komunit, jež se vytvářely a také stabilizovaly v důsledku nedávné migrace do většinové evropské společnosti [3].

Z důvodu čím dál častějšího objevování se obrazu kulturního konfliktu v politickém světě, ale i ve sdělovacích prostředcích, se začal více šířit pocit ohrožení tradičních evropských kultur. Díky strachu se politici i odborníci začali více zajímat o tuto problematiku, v otázce dopadu přistěhovalství na složení obyvatelstva evropských zemí, a dále pak i na obecnou problematiku identity Evropy [3].

1.6.1 Konference v Salzburku

V této souvislosti je možno uvést mezinárodní konferenci, kterou uspořádalo rakouské předsednictví Evropská unie v roce 2006. V Salzburku se 27. až 28. ledna sešli vybraní představitelé nejvýznamnějších institucí EU a členských států pod heslem *The Sound of Europe* (lze přeložit jako zvuk, či hlas Evropy). Na této konferenci bylo hlavním tématem otázka evropské identity a identifikace s Evropou. Účastníci se zde shodli na hlavní charakteristice Evropy, jež má spočívat v rozmanitosti tradic a bezpříkladném kulturním bohatství. Byla zde vyzdvihována údajná schopnost Evropy spojovat různorodost a jednotu [3].

Na závěr této konference však vystoupil jeden z nejuznávanějších odborníků na islám v Evropě, pan Bassam Tibi, který položil, do té doby opomíjenou otázku, zda je součástí identity Evropy také islám. Mluvil o tom, že na evropském území žije asi 21 milionu muslimů, což považuje za velkou kulturně odlišnou skupinu, a přesto nebyl

pozván jejich zástupce na tuto diskuzi. Na tuto otázku výrazně nikdo nereagoval. Projevil se tak strach a hlavně pocit nepříjemnosti mluvit o této problematice a možná i nezájem započítat muslimské komunity jako součást Evropy. Problémem je, že přítomnost přistěhovaleckých islámských komunit v Evropě je čím dál více viditelná. Už zmiňované mešity a minarety jsou názornou demonstrací toho, že v řadě evropských měst míří, dříve vykonávané náboženské přesvědčení ve sklepech, skladovacích halách apod., do veřejného prostoru. Tímto tito lidé ukazují, že mají zájem o reprezentativní islámské stavby, což lze považovat za známku plánovaného trvalého pobytu v Evropě a nikoli jen dočasného [3].

Kultura a náboženství přistěhovalců se netýká pouze městské architektury, ale dokáže i výrazně ovlivnit jiné směry jako např. školství v daném státě. Velice známé jsou spory třeba o povolení nošení islámského šátku ve veřejných školách, osvobození muslimských dívek z tělesné výchovy, exkurzí, či hodin plavání. Je zde také patrná snaha o uznání muslimských svátků v rozvrzích atd. [3].

Dle Bassama Tibi má Evropa dvě hlavní možnosti, když se přihlédne na požadavky radikálních imámů. Jejich zájmem je zavést v Evropě islámské právo šaría (v tomto právu jsou např. uvedeny důvody pro ukamenování, či zbičování) a také přijetí Turecka do Evropské unie. První možností je europeizace, což znamená, že by se islámská komunita začlenila do evropské, přijmala by standartní evropské hodnoty demokracie a lidských práv nebo, a teď přichází druhá varianta, bude Evropa islamizována. Každopádně Bassama Tibi neustále zdůrazňuje, že klíčovou otázkou 21. století bude vztah k islámu [3, 48].

2 EVROPSKÁ UNIE

Evropská unie (dále pouze EU) je svazkem evropských demokratických zemí, které mají za závazek se společně snažit o mír a prosperitu. Všeobecně EU nevznikla za účelem nahrazení stávajících států, či jako organizace pouze pro mezinárodní spolupráci. Členské státy vytvořily společné orgány, na něž je převedena část suverenity z každého státu, což vyzdvihuje v čem je právě uskupení EU jedinečné. Je totiž možné, aby se demokraticky přijmulo rozhodnutí o určitých záležitostech na evropské úrovni [28].

Kořeny EU sahají do období druhé světové války. Samotná myšlenka vznikla na základě odhodlání Evropanů zabránit opakovanému zabíjení a ničení v budoucnu. Během prvních let se na spolupráci podílelo pouze 6 zemí a to převážně na úrovni obchodu a hospodářství. V současné době zahrnuje EU 28 zemí, v nichž žije kolem 503 milionu lidí. Organizace se zabývá širokým okruhem otázek s dopadem na každodenní život [14, 28, 53].

Evropa jako světadíl je územím plným různých tradic a jazyků, ale na určitých společenských hodnotách se země na tomto území shodují. Těmito hodnotami, které právě i EU brání, jsou demokracie, svoboda a sociální spravedlnost. Mezi další věci podporované EU se řadí mezinárodní spolupráce, posilování jednoty bez porušení rozmanitosti, snaha o přijímání rozhodnutí v blízkosti občanů [28].

2.1 Historie EU

Jak už jsem zmínila, kořeny EU sahají do období druhé světové války, kdy vznikly první impulzy pro realizaci vzniku. Právě dva roky po druhé světové válce vznikl ze strany USA tzv. Marshallův plán (1947) pro hospodářskou obnovu Evropy, jež byla válkou zničená. Cílem tohoto plánu bylo vybudovat jednotnou Evropu, což bylo mířeno proti doktríně komunismu, jež rozdělil Evropu na dvě části. V této době, kdy se vytvořila hráz a obrana proti východnímu bloku, se stalo monitorování Sovětského svazu a jeho ideologie komunismu jako hrozba, jedním z hnacích motorů integračního procesu. Právě během těchto let se Německo a Francie, i přes minulost tradičních rivalů, usmířilo. Došlo k hlubší spolupráci, což dále pomohlo ke stabilnější Evropě [28].

Dne 9. května 1950 francouzská vláda vydala prohlášení o vytvoření organizace, která by dohlížela a koordinovala uhelný a ocelářský průmysl členských států.

Toto prohlášení bylo pojmenované po tehdejším ministru zahraničí jako Schumanova deklarace. Mezi účastníky tohoto projektu se řadili právě Francie a Německo. V následujícím roce, po kladné odezvě, se připojila a podepsala Pařížskou smlouvu o založení Evropského společenství uhlí a ocele (ESUO) Belgie, Francie, Itálie, Lucembursko, Nizozemsko a Německo. Ratifikace smlouvy proběhla v roce 1952. V tomto roce byla také podepsána smlouva o Evropském obranném společenství (EOS), která měla vést ke kontrole Německa a zabránit jejímu opětovnému vyzbrojování. Tuto roli nakonec přebrala Západoevropská unie (ZEU), kvůli neratifikované smlouvě k EOS. Zmiňované ZEU vznikla připojením Itálie a Německa [28].

Díky neúspěchu EOS se rozšiřovali obavy o další osud integrace a tak země Beneluxu (Belgie, Nizozemí, Lucembursko) předložili 20. května 1955 návrhy na další rozvoj integrace do oblasti hospodářské. Messinská jednání roku 1955 se šesti zahraničními ministry členských zemí ESUO navrhlo vytvoření vládních zástupců k vypracování dalších postupů. Tato jednání byla nakonec shrnuta do tzv. Spaakovy zprávy, která nakonec vyústila v přijetí tzv. Římských smluv, jež byly dvě. Tyto dvě smlouvy byly podepsány v březnu roku 1957 a následujícího roku k prvnímu lednu vstoupily v platnost, čímž vzniklo Evropské hospodářské společenství (EHS) a Evropské společenství atomové energie (Euratom) [28].

EHS mělo za úkol podporovat vytváření společného trhu a tak i přispět k rozvoji a růstu hospodářské politiky členských zemí. Na druhou stranu Euratom se stal platformou pro jadernou energetiku, zvýšení její bezpečnosti, podporu výzkumu, všeobecně zvýšení bezpečnosti a využití atomové energie mírově. Jelikož všechna tři společenství měla společnou základnu členů, tak se o ní začalo smýšlet jako o celku, pro který se v této době vžil název Evropské společenství (ES). V dubnu roku 1965 tedy následovalo podepsání tzv. Slučovací smlouvy, která vytvářela jednotné orgány všech Evropských společenství. V platnost tato smlouva vstoupila roku 1967 [28].

Evropská integrace byla výrazně posílena na konci 80. let. V prosinci roku 1990 byly zahájeny dvě mezivládní konference v Římě, jež měly revidovat dosavadní zakládací smlouvy. Jako hlavní úkol první konference bylo dáno vytvoření smluvního rámce pro vznik hospodářské a měnové unie členů ES. Tento smluvní rámec se stal jedním z nejvýznamnějších projektů vůbec. Druhá konference se věnovala rámci pro vytvoření užší politické spolupráce na poli zahraniční politiky, justice a vnitřní bezpečnosti. Tato témata vyvstala, jelikož se ES nacházelo pod vlivem událostí politických změn konce

osmdesátých let, ale i pod novými výzvami a riziky konce tisíciletí. Tato jednání měla vyvrcholení po roce v Maastrichu v prosinci 1991, kdy přijaly hlavy států a vlád návrh smlouvy o EU, který byl roku 1992 podepsán. V platnost se nakonec tato smlouva probojovala až v roce 1993 a to 1. listopadu. Následně v roce 1994 vešla v platnost dohoda z roku 1991 o vytvoření Evropského hospodářského prostoru (EHP) – zóny volného obchodu v rámci zemí EU, Norskem, Islandem a Lichtenštejnskem [28].

Od poloviny 90. let byly zahájeny práce, jež měly přinést změny jako: pružnější přizpůsobení se změnám v mezinárodních a ekonomických podmínkách, navýšení efektivnosti v jednotlivých institucích EU, přiblížení se občanům, prohlubování integrace, rozšíření unie východním a jižním směrem a systém toto umožňující atd. Tyto a další otázky byly předmětem jednání v rámci Amsterdamských smluv (v platnost 1999), jež byly projednávány v roce 1996 v Turíně. Tyto dokumenty revidují Smlouvu o EU a zakládající Římské smlouvy. V roce 2000, konkrétně 1. ledna, se na světové trhy uvedla jednotná měna v hotovostní podobě s názvem euro. Během let fungování se uskutečnilo několik rozšíření o další státy. Posledním vstoupěným státem se stalo v roce 2013 Chorvatsko [28].

2.2 Tři základní pilíře EU

EU stojí na tzv. třech základních pilířích [28]:

- Do prvního pilíře je zahrnuta spolupráce EU a je tvořen z ES a Euratom.
- Do druhé pilíře je zahrnuta Společná zahraniční a bezpečnostní politika (SZBP)
- Třetí pilíř zahrnuje oblasti justice a vnitřní správy. Součástí tohoto pilíře je Europol, Kancelář evropské policie, jež má na starost právě prevenci trestných činů, celní a imigrační službu, který střeží vnější hranice EU. Pro lepší efektivitu jejich práce jim pomáhá mimo jiné Schengenský informační systém.

2.3 Schengenská dohoda

V roce 1984 byla sepsána Saarbrückenská dohoda, kterou lze považovat za předchůdce schengenské spolupráce. Tuto dohodu uzavřela Spolková republika Německo a Francie, kvůli řešení nekonečných front dopravců na hraničních přechodech.

Tato dohoda měla za cíl postupné zrušení kontrol na společných hranicích a uplatnění volného pohybu zboží a osob [10].

Roku 1985 jednání o podobných opatřeních vyústila ve spolupráci států Beneluxu (Belgie, Nizozemí a Lucemburska), Spolkové republiky Německa a Francie. Dne 14. června v Lucemburské vesnici zvané Schengen, byla podepsána Schengenská dohoda (název je jasně vzatý dle názvu místa podpisu) mezi už jmenovanými státy. Tato dohoda ustanovovala zájem o vytvoření zóny volného pohybu osob, a aby mezi uvedenými státy byly odbourány hraniční kontroly na vnitřních hranicích s doprovodem zavedení účinných kontrol na hranicích vnějších [10].

Po pěti letech všechny státy znovu podepsaly své úmysly v Schengenské prováděcí úmluvě, která do detailu stanovila všechna opatření související se zrušením kontrol a zavedením potřebných opatření jako kompenzaci. Příkladem problémů, které zahrnovala tato úmluva, lze uvést např. otázky vízové, azylové a pohybové politiky, policejní spolupráce mezi členy Schengenské dohody, sladování regulace povolení zbraní, zjednodušení mezistátní přepravy zboží atd. [10].

Během dalších pěti let náročná příprava zásadní změny standardního režimu na státních hranicích, začala být schengenská spolupráce viditelná v praxi a v březnu roku 1995 došlo k odstranění hraničních zábran. Jediným důkazem, že člověk přešel státní hranice, se staly nápisy, či transparenty v cizím jazyce, které vítaly řidiče na území cizí země [10].

2.3.1 Rozšiřování prostoru

K úmluvě se brzy připojila Itálie (1990) a taktéž Řecko (1992). Právě v roce 1995, kdy přešla Schengenská prováděcí úmluva v praxi, se připojily Španělsko a Portugalsko. Během následujících let se rušení hraničních přechodů rozšířilo, i když to zabralo více času, i do dalších evropských zemí. Itálie a Rakousko své kontroly na vnitřních hranicích zrušilo úplně až v roce 1998 a Řecko až v roce 2000. Do Schengenského prostoru se přidávaly další a další státy, ve kterých vždy nastal rozdíl mezi formálním a praktickým vstupem. Roku 1996 následovalo v připojení Dánsko spolu s Finskem a Švédskem. Díky tomuto připojení se zvažovalo o členství Norska a Islandu, jelikož patří už od roku 1954 do Severské pasové unie (občané severských zemí se smějí od tohoto roku pohybovat volně v severní Evropě). Během třetího rozšíření, za splnění nezbytných podmínek, v roce 2001 vstoupilo do Schengenu všech

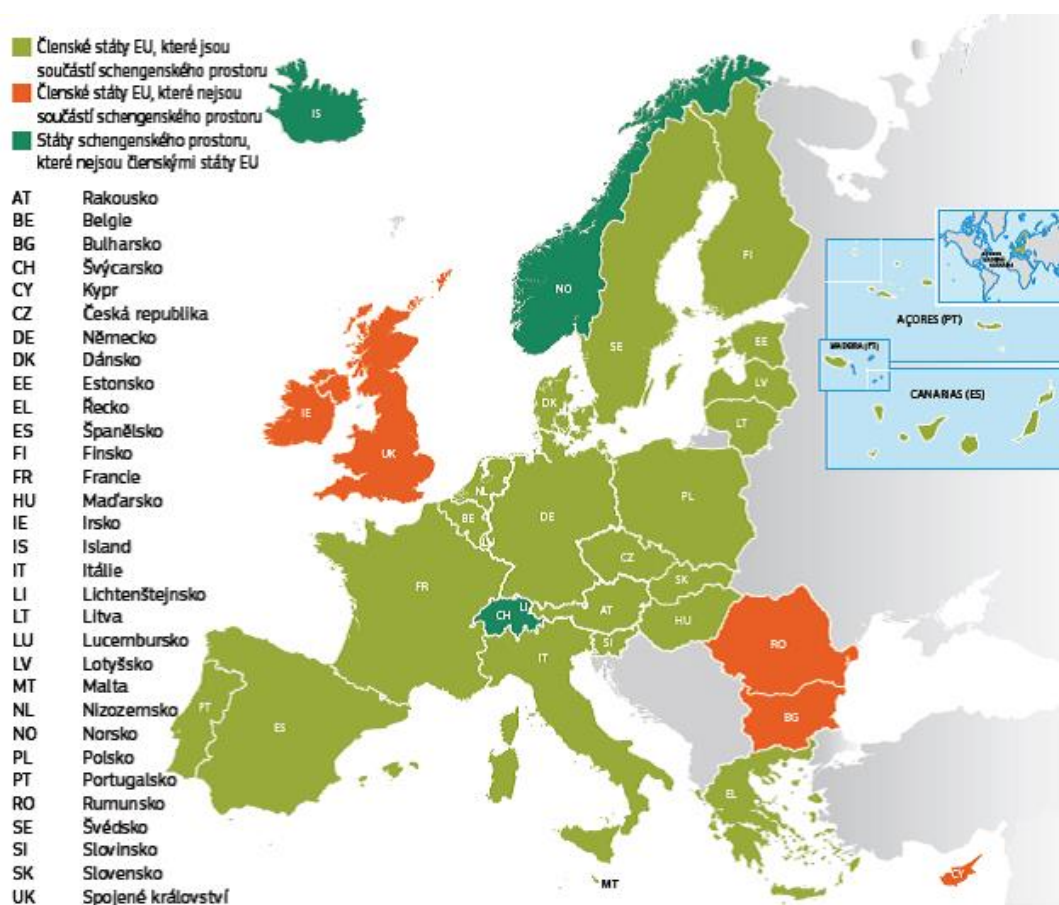
pět severských států. V roce 2007 se spolupráce rozšířila mezi dalších 9 států EU: Česká republika, Estonsko, Lotyšsko, Litva, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko a Slovinsko. O rok později vstoupilo Švýcarsko a roku 2011, jako poslední stát, se stalo členem Lichtenštejnsko, díky asociační dohodě mezi Švýcarskem a EU/ES, která se Schengenu týká [10, 51].

V těchto dnech schengenský prostor propojuje téměř celou Evropu. Od roku 2011 patří do tohoto prostoru celkem 26 zemí, z nichž 4 nejsou členy EU (Island, Norsko, Švýcarsko, Lichtenštejnsko). Zajímavostí je, že Velká Británie a Irsko, ač podepsali, tak se nepočítají mezi členské státy a spolupracují pouze v určitých aspektech jako např. policejní a soudní spolupráce, boj proti drogám a jsou zapojeni do Schengenského informačního systému [10, 41, 43].

Tabulka 1: Země Schengenského prostoru

Členské země EU, které jsou součástí Schengenského prostoru	Belgie, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Itálie, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Německo, Nizozemí, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko, Švédsko
Členské země EU, které jsou součástí Schengenského prostoru částečně	Irsko (od roku 2002) a Velká Británie (od roku 2000). <i>Jde o oblast bezpečnosti a justice, zatímco hraniční a celní kontroly si tyto státy ponechaly.</i>
Země, které jsou součástí Schengenského prostoru, ale nejsou členy EU	Island, Norsko a Švýcarsko, Lichtenštejnsko
Členské země EU, které dosud nesplňují kritéria pro přijetí Schengenského prostoru	Kypr, Rumunsko, Bulharsko, Chorvatsko
Jiné země bez hraničních kontrol	Monako, San Marino a Vatikán <i>Ačkoli nejsou tyto země oficiálně součástí Schengenského prostoru, na jejich hranicích se uplatňují schengenské dohody.</i>
Zvláštní případ	Andorra <i>Andorra není součástí Schengenského prostoru a na jejích hranicích zůstaly kontroly. Občanům Evropské unie ale stačí pro vstup do země pouze občanský průkaz, zatímco ostatní cestující musí mít ke vstupu do země platný pas.</i>

Zdroj: upraveno podle [2]

Obrázek 1: Schengenský prostor od 19. prosince 2011

Zdroj: upraveno podle [22]

2.3.2 Spolupráce mezi vládami pod EU

Během postupného zvyšování počtu členských států zároveň narůstal i politický význam pro celý projekt. Důkazem tohoto tvrzení se stal rok 1999, kdy se projekt z mezivládní úrovně přesunul pod hlavičku EU skrz Amsterdamskou smlouvu. Od podepsání této smlouvy narůstá počet společných právních předpisů a opatření, které souvisí s ochranou společného území. Tento soubor smluv, předpisů apod. lze taktéž nazvat schengenské *acquis* [9].

Díky zahrnutí Schengenu pod EU, se významně předznamenala budoucnost spolupráce, jelikož právě schengenská spolupráce je jednou z podmínek členství v EU. Od roku 1999 je ustanoveno, že každý nový členský stát EU musí bez výjimky splnit požadavky, které jsou dané příslušnými právními předpisy. Otázkou tedy není zda, ale kdy se příslušný nový člen, zapojí do Schengenu a zruší kontroly na hranicích společných s ostatními členy [9].

2.3.3 Schengenský informační systém

Schengenský informační systém (SIS) je databází sdílenou všemi státy, které jsou členy Schengenského prostoru. V tomto systému jsou soustředěné informace o osobách, jež jsou hledány, pohřešovány nebo sledovány, a dále pak informace o odcizených, pohřešovaných vozidlech a předmětech [42].

V Schengenské úmluvě jsou uznána zvláštní práva v souladu se zásadami ochrany údajů všem jednotlivcům. Do těchto práv se řadí [42]:

- Právo na přístup každého jednotlivce k údajům, které se ho týkají a jsou uloženy v SIS.
- Právo na vymazání nebo opravu chybných údajů.
- Právo na vyžádání ověření údajů a jejich využívání u vnitrostátních orgánů. Jde o informace, které se jednotlivce týkají a byly vloženy do SIS.
- Právo na zahájení soudního řízení nebo řízení příslušného orgánu ve věci opravení, či výmazu údajů nebo v případě požadování odškodnění.

3 MIGRAČNÍ POLITIKA EU

I v dnešní době je stále komplikované nalezení obecného mezinárodního standardu pro migrační právo, díky rozdílným zájmům zemí, ze kterých migrant pochází a také díky různým destinacím, kam lidé migrují. Ani v prostoru EU není náhled na migraci jednotný, přestože spojuje země potenciálně zajímavé pro přistěhovalce [3].

Obrovské rozdíly jsou vidět v tzv. saldu přistěhovalců a emigrantů, jež dle EUROSTAT statistiky z roku 2007 vykazuje nejvyšší přírůstek Španělsko (748 000), dále pak Itálie (491 000), Česká republika (83 000) atd. Do nejvyšších ztrát se naopak dostalo Polsko (20 000), Nizozemí (6 600) a Litva (5 200). Česká republika tedy už předstihla tradiční imigrační země, které se nacházejí spíše ve střední a severní Evropě [3].

Rozdíl lze však najít v podílech cizinců vůči celkovému obyvatelstvu konkrétního státu, kdy Lucembursko vykazuje 38,6%, Lotyšsko 22,2% a Estonsko 20% podílu cizinců, Slovensko, Litva, Maďarsko a Česká republika jsou zatím pod 2% hranicí. Zvláštní je, že se přitom do Lucemburska, Belgie, Irska a na Kypr spíše přestěhovává více unijních občanů, než občanů původně žijících ve třetích zemích [3].

Další podrobné statistiky vykazují velké rozdíly v podílu migrace pracovní (jež je nejvyšší ve Velké Británii, Irsku a České republice) a podílu poukazujícím na sjednocování rodin (jež je nejvyšší ve většině členských států). Dále je také relevantní pohled na případné kulturní konflikty ve smyslu takovém, že je podstatný geografický původ přistěhovalců. V pohledu na Německo, Dánsko a Nizozemí zde můžeme najít jako největší skupinu imigrantů Turky. Ve Francii, Portugalsku a Španělsku jsou typičtí imigranti z jejich bývalých kolonií. Dále je známo, že převažuje migrace méně kvalifikovaných pracovníků, krom Velké Británie, kde je počet kvalifikovaných a nekvalifikovaných přistěhovalců téměř vyrovnaný [3].

Tento náhled na statistiky napovídá, že společnou migrační politiku EU lze vyrovnat jen s velkými potížemi. Složitý je i historický vývoj samotného migračního práva od založení Evropského společenství, až po současnou roztržiténost právní úpravy [3].

3.1 Historie společné migrační politiky

Už orgány EHS přijaly poměrně brzy politické kroky ve směru ke koordinovanému přístupu v otázkách migrace, i přesto že původně nedisponovalo pravomocemi

pro vstup a pobyt občanů třetích zemí v členských státech. V roce 1974 bylo vyzváno Radou, aby byl zpracován první Akční program. Cílem tohoto programu mělo být zlepšení podmínek pro migrující pracovníky a zároveň posílení volného pohybu v rámci EHS. Zajímavostí je, že se v rozhodnutí Rady EHS neobjevuje rozdělení v přístupu k ochraně pro občany členů a občanů třetích zemí a to např. v zásadě nediskriminace v bydlení, vzdělávání dětí apod. [3].

Téhož roku byl podán návrh Akčního programu na výzvu Evropské komise (EK) ve prospěch migrujících pracovníků a jejich rodin. Byla zde tato situace označena za jednu z největších sociálních problémů, která spočívala v tom, že migrující lidé, ať už z členských zemí nebo třetích, nebyli dostatečně integrováni do společnosti jejich nové země pobytu. Přestože splnili všechny zákonné povinnosti, tak jim nebyla poskytnuta žádná právní záruka, což považovala EK za nedostatečně řešený sociální problém. EK vychází dále z názoru, kdy se postavení občanů členských zemí liší od postavení občanů třetích zemí. Dále na tomto názoru vyzdvihuje právo na volný pohyb ekonomicky aktivních občanů členských zemí, rozlišuje migranty z členských zemí a ze zemí třetích. Roku 1974 byl také vyzdvižen problém migrace nelegální, kdy jsou příslušníci této skupiny většinou vykořisťováni, či zavražďováni [3].

Rada zmíněný Akční plán schválila v roce 1976 a potvrdila tím i nutnost koordinace přístupu členských států proti nelegální migraci. Příkladem, ke kterému Rada vyzvala, může být zavedení vhodného sankčního procesu proti obchodu s lidmi a vykořisťování migrantů. Je nutno vyzdvihnout, že všechna opatření pro ochranu se jednala také migrantů nelegálních, čímž orgány EHS zajistili vyváženost [3].

EK dále pracovala na dalších směrnících v oblasti boje proti nelegální migraci a nelegálnímu zaměstnání, ale žádný návrh se nesešel s úspěchem, až do následujícího roku 1977. V tento rok bylo poprvé promítnuto rozlišování migrantů členských zemí a ze zemí třetích do legislativního dokumentu EHS. Směrnice byla označena 77/486/EHS, která upravuje způsob chování k dětem migrujících pracovníků ze členských států, kdy mají právo na bezplatnou výuku v oficiálním jazyce státu, kde pobývají [3].

Roku 1985 byl předložen dokument, který navrhoval, aby se tato směrnice upravila a týkala se všech migrantů z členských států a nejen pracovních migrantů, čímž EK zavedla koncepci evropského občanství (European citizenship). Je zde také zmíněna

změna přístupu k migrantům ze třetích zemí, zejména s ohledem na druhou a třetí generaci, aby byli po dlouhodobém pobytu konsolidováni. Bohužel díky některým negativním následkům způsobených migrací v EHS, jako např. posílení černého trhu, si na jedné straně odpovědné orgány uvědomují potřebu zavést standardy pro ochranu přistěhovalců, ale na stranu druhou i potřebu zavést přístup, který je bude nějakým způsobem omezovat. V pozdější době se však tento represivní přístup začal nadřazovat na úkor lidských práv [3].

Důležitým rokem se stal rok 1992, kdy byla přijata Maastrichtská smlouva, jež zavedla záležitost víz jako jeden aspekt migrační politiky. Dále pak byla řazena otázka v článku K. 1 Smlouvy o Evropské unii (SEU) o azylu, kontrolách na vnějších hranicích EU, migrační politiky a také politiky vůči občanům třetích zemí do nově vzniklého třetího pilíře. Tímto krokem byla agenda otevřena pro mezinárodní spolupráci v rámci EU. Tato spolupráce však byla považována za neúspěšnou z důvodu nejednomyslnosti všech členů EU, jelikož je toto téma zaměřeno na citlivé otázky [3].

Novým právním základem migrační politiky byla Amsterodamská smlouva s platností od roku 1999, která přinesla klíčový impuls. Tímto impulsem bylo přesunutí azylové a migrační politiky z třetího pilíře do komunitárního práva systému EU. Členské státy se po dlouhých diskuzích dohodly např. na pětiletém období přechodném (1999-2004), kdy platilo, že Evropský soudní dvůr měl jen omezené pravomoci v záležitostech migrace a azylu a byla zavedena jednomyslnost rozhodování [3].

Po tomto přechodném období, po roce 2005, zůstaly některé zvláštnosti a výjimky v migrační politice. Stále v tomto případě platí jednomyslnost hlasování v otázkách jako vstup a pobyt v členských státech, přijímání pravidla u udělování dlouhodobých víz, povolení k pobytu, či u povolení v otázce sloučení rodin [3].

Malou změnu přinesla do oblasti evropského migračního práva Lisabonská smlouva, která vstoupila v platnost 1. prosince 2009. Jako hlavní přínos je považováno větší zapojení Evropského parlamentu do otázek legální migrace. Jako rostoucí význam migračního práva lze považovat i Pakt o migraci a azylu, jež byl přijat v období ratifikování Lisabonské smlouvy. V roce 2008 byl tento Pakt přijat a má od té doby sloužit jako vodítko v oblastech migrace a azylu v rámci všech společných opatření. Bohužel je zde významně zastoupena část pojednávající výhradně o zájmech francouzských v oblasti migrace, jelikož tento dokument byl vytvořen za francouzského

předsednictví v rámci Rady EU. Dále jsou zde vyhrazeny kapitoly v otázkách legálního vstupu do prostoru EU, integrace, kontroly nelegální migrace, efektivní kontrole hranic, společném azylovém systému a partnerství se třetími zeměmi [3].

Dalším programem je tzv. Stockholmský program z roku 2009, jež má určit přístup v oblasti migrace a azylu za období 2010-2015 a jeho základy jsou postaveny na zmíněném Paktu o migraci a azylu. Spíše než dalších politických prohlášeních by toto období mělo být plné náročných diskuzí a kompromisu, s cílem splnit evropské migrační politiky a sladění všeobecně lišících se národních zájmů [3].

3.2 Nynější stav migrační politiky

V březnu letošního roku zahájila Evropská komise práci na poměrně rozsáhlém programu na téma migrace a její problematiky. Byla vedena první orientační rozprava komisařů o hlavních opatřeních, jež by měla pomoci kupředu při zavádění už schválených nástrojů a také zintenzivnit spolupráci na řízení migračních toků ze zemí třetích. Současné politické směry jsou popsány i v ohledu na migraci v programu předsedy Jean-Clauda Junckera, jež je nazván Nový začátek pro Evropu z roku 2014 [23].

V tomto dokumentu píše o nynějších událostech jako o příkladu, že Evropa potřebuje vyřešit otázku migrace lépe ve všech směrech. Dále říká, že na prvním místě je společná práce v duchu solidarity, aby se předešlo tragédiím jako v Lampeduse, kde zahynulo 360 migrantů z Afriky, kteří se plavili do Evropy a během této cesty měli být znásilňováni a mučeni, až nakonec samotná loď ztroskotala právě v blízkosti Itálie. V tomto dokumentu je označeno za nezbytné, aby se ochraňovali ti, jež potřebují, skrze silnou azylovou politiku. Předseda Juncker mluvil i o vylepšení nové evropské politiky ve směru legální migrace. Přeje si, aby se stala Evropa přinejmenším tak atraktivní jako významné migrační destinace (Austrálie, Kanada a USA). Věří také, že je nutné vyřešit nelegální migraci skrz lepší spolupráci s třetími zeměmi, což zahrnuje i omezení nekontrolovaného toku nelegálních migrantů. Mimo jiné je nutné zajistit bezpečné evropské hranice [1, 23, 32].

K výzvam a příležitostem, jež přináší migrace, by se právě současná Komise ráda chtěla stavět skutečně komplexně, a tak prvním krokem je zavedení nové struktury a pracovních postupů. K tomuto tématu se vyjádřili členové jako např. první místopředseda Frans Timmermans: „*Dobré řízení migrace představuje výzvu pro*

Evropu jako celek. Nastal čas aktualizovat způsob, jakým naše spolupráce probíhá: Musíme lépe a jednotnějším způsobem využívat všechny dostupné nástroje, dohodnout se na společných prioritách, zajistit na úrovni EU i na úrovni členských států více zdrojů, jednat solidárně a členské státy musí lépe sdílet odpovědnost. Letos v květnu předložíme nový program pro migraci. V této oblasti zdokonalíme celkové řízení, abychom mohli posílit náš azylový systém, určit pevný kurz v oblasti legální migrace, důrazněji jednat proti migraci nelegální a zajistit větší bezpečnost hranic. “[23].

Na toto téma dále navázala i místopředsedkyně Federica Mogherini: *„Evropa musí disponovat efektivními nástroji umožňujícími okamžitou odezvu a zároveň se musí zabývat důvody, které lidi k migrování vedou. Především v krizových oblastech poblíž hranic unie, zejména pak v Libyi. Proto posilujeme spolupráci se zeměmi původu a tranzitu, abychom mohli poskytnout ochranu v konfliktních regionech, usnadnit znovusídlování a zaměřit se na trasy nelegální přepravy migrantů.* “[23].

A také komisař pro migraci, vnitřní věci a občanství Dimitris Avramopoulos uvedl: *„Přistěhovalectví je především o lidských životech – za každou neznámou tvář, kterou na hranicích spatřujeme, je jeden lidský osud. Jednou je to podnikatel na pracovní cestě, jindy student, který sem přichází studovat, ale také třeba oběť obchodování s lidmi nebo zoufalí rodiče, kteří pro své děti hledají bezpečnější domov. Při přípravě komplexní evropské agendy pro migraci musíme zohlednit všechny aspekty migrace. Rychlá řešení tu nepomohou. Naším cílem je, aby Evropská unie byla bezpečnější, aby prosperovala a zůstala pro okolní svět atraktivním místem.*“ [23].

V už zmíněné orientační rozpravě byly ustanoveny čtyři oblasti, do nichž by měly opatření evropského programu v rámci migrace směřovat. Tyto směry budou v souladu s politickými směry představenými předsedou Junckerem [23].

Jelikož má EU jeden z nejvyspělejších právních rámců, tak má možnost poskytnout ochranu právě těm lidem, kteří jí potřebují. Díky tomu i nastal čas důsledně a úplně implementovat již nedávno schválený Společný evropský azylový systém. Dále zde bude také zapotřebí prohloubit spolupráci se třetími zeměmi, aby bylo možné pojmenovat už samotné příčiny migrace a zároveň jí začlenit do rozvojových strategií [23].

3.2.1 Silný společný azylový systém

Tento systém ochraňuje lidi potřebující mezinárodní ochranu, pokud pocítují pronásledování nebo vážnou újmu v jejich vlastní zemi. Azyl je základním právem, jež garantuje mezinárodní závazek zmíněný už v roce 1951 v Ženevských úmluvách o ochraně uprchlíků. Ve státech EU, jako oblasti s otevřenými hranicemi a svobodou pohybu, jsou sdíleny stejné základní hodnoty a zároveň tyto státy potřebují mít společný přístup, který garantuje vysoké standardy ochrany právě pro uprchlíky. Proces musí probíhat ve stejný čas, být správný a efektivní v celé EU a nesmí umožnit žádné zneužití. V tomto duchu byl přijat Společný azylový systém [11].

Samotný tok žádostí o azyl není konstantní a rovnoměrně rozložený skrze všechny členské země. Příkladem jsou rozdílná čísla žádostí. V roce 2001 bylo zaznamenáno vysoké číslo 425 000 žádostí. O 5 let později v roce 2006 klesl počet na méně než 200 000, ale v roce 2012 narostl na počet 335, 895 žádostí. Azyl by neměl být pouze loterií a členské země by měly převzít zodpovědnost a vítat osoby hledající azyl v důstojném úmyslu, zajistit jim férové zacházení na stejné úrovni jako ostatním [11].

Nově přijatá pravidla EU jsou založena na společných vysokých standardech a silné spolupráci. Upravené azylové směrnice vedou k čestnější, rychlejší a lepší kvalitě rozhodování pro azyl. Lidé hledající azyl, kteří mají speciální potřeby, by měli nalézt nezbytnou podporu ve vysvětlení jejich požadavku a měla by jim být poskytnuta největší ochrana jako na obětem mučení, bez doprovodu pohledu jako na nižší ligu. Dále je těmto lidem zajištěno zázemí ve všech státech EU a jejich základní práva by měla být zcela respektována. Je zde taktéž zlepšen přístup k právům, začleňujícím opatřením vzhledem k mezinárodní ochraně a vytváří systém detekující počáteční problémy v přijetí a národním azylu. V poslední řadě by měla být vyvinuta databáze otisků prstů lidí hledajících azyl na území EU pod silně omezenými okolnostmi ve smyslu předejití, zaznamenání nebo vyšetřování nejvážnějších kriminálních činů jako vražda a terorismus [11].

3.2.2 Nová evropská pravidla legální migrace

V dnešní době se Evropa potýká s řešením nezaměstnanosti a současně tak i řeší, že musí zůstat atraktivní pro kvalifikovanou sílu, jež pochází ze zbytku světa s ohledem na udržení své konkurenceschopnosti. Toto úsilí je dlouhodobé, takže je jasné, že se

musí plánovat už nyní., což vede Evropskou komisi k zahájení průzkumu EU o modré kartě [23].

Tato modrá karta je upravena ve směrnici Rady 2009/50/ES a jedná o podmínkách pro vstup a pobyt příslušníků ze třetích zemí za účelem práce s vysokou kvalifikací. Celkově jde o zlepšení schopnosti EU přilákat kvalifikované pracovníky na vysoké úrovni, zlepšit konkurenceschopnost a také omezit odliv mozků. Jedná se však o náročný proces, který je schopný fungovat pouze na základě diskuse s členskými zeměmi [23, 50].

3.2.3 Účinnější boj proti nelegální migraci a obchodu s lidmi

Jak už jsem uvedla, tak k odchodu ze své země vedou lidi různé důvody. Ze zdroje agentury Frontex (společnost, která propaguje, koordinuje a zlepšuje řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích) můžu uvést, že v roce 2014 došlo k neoprávněným 278 000 překročení hranic, což je dvakrát více než v roce 2011. Těmto lidem v převážné většině napomáhali převaděči a jiní se bohužel stávali obětmi obchodu s lidmi. Komise chce v této oblasti zintenzivnit svou činnost na základě už stávajících předpisů o této problematice. Tento orgán EU pracuje i na komplexní sérii opatření, jež se zaměřují na problém pašování lidí s cílem se zaměřit na prioritní země a trasy. Toto vše by mělo probíhat v úzké spolupráci se třetími zeměmi a za využití už stávajících dohod o zpětném přebírání osob [23, 36].

3.2.4 Zajištění vnějších hranic Evropské unie

Bude-li se Evropa náležitě starat o své vnější hranice a také důsledně dodržovat základní práva, pak je teprve možné, aby fungovala solidní azylová a migrační politika, či prostor bez vnitřních hranic. Samotná ostraha vnějších hranic EU je životně důležitým zájmem všech a pravomoc k jejich správě sdílí EU s členskými státy. Je zde nutné vyhradit místo v diskuzi o nutnosti navýšení rozpočtu agentury Frontex, dále pak jestli je potřeba jí rozšířit o lidské zdroje pro lepší plnění svého poslání a správně reagovat na nové výzvy na vnějších hranicích. Jednalo by se zde o posílení a zavedení evropské jednotky pohraniční stráže, na něž by členské státy museli zajistit více prostředků [23].

3.3 Migrační právo EU

Nejdéle od osmdesátých let minulého století se rozlišuje politika ES/EU na migraci občanů původem z členských států a na migraci občanů ze třetích zemí. Status těchto dvou skupin se významně liší. Z přístupu pojetí přistěhovalců v rámci EU je nezbytné upozornit, že postavení občana pocházejícího z jednoho členského státu se v jiném členském státě podobá postavení vlastním občanům přijímajícího státu. Z tohoto pojetí lze tedy říci, že se takový přistěhovalec vlastně vymyká tradičnímu migračnímu právu a jeho parametrům. Naopak je tomu u občanů se statusem ze třetích zemí, kdy úprava probíhá v hlavních liniích migračního práva a to tak, že výkon pravomocí EU a jejích členů je velice komplikovaný [3].

Všeobecně je nutné rozlišovat migrační právo EU mezi opatření, která jsou změřená na legální vstup, pobyt a integraci přistěhovalců. Dále pak také na boj proti nelegální migraci, což je opatření značně omezující (restriktivní) [3].

4 MIGRAČNÍ TRENDY

Migrační sycení jakéhokoli státu je úzce svázáno i s jeho migrační historií (jak početné etnikum už v zemi pobývá), minulostí v případě kolonií, geografickou polohou, ale také s konkrétními projevy migrační politiky a jak to v daném státě doopravdy chodí. Příkladem lze uvést Afriku, jež je významným migračním zdrojem pro Francii a Portugalsko, či zejména Jižní Amerika je důležitá pro oblast Španělska a Portugalska. Zvláštním případem je Německo, které získává 2/3 migrantů ze zemí východní a střední Evropy a zbylou 1/3 ze západnějších zemí [19].

Velice často se daná cílová země stane významnou pro koncentraci určité etnické skupiny. Zmíněné Německo je známé svým velkým počtem Turků. Francie je typickou pro Alžírany a Tunisany a Velká Británie má početnou skupinu Indů, či Iráčanů. Mezi skupiny, které jsou roztroušené, se člení Číňané, či Iránci [19].

Konkrétně v číslech lze říci, k lednu roku 2011 byl celkový počet cizích státních příslušníků, kteří byly žijící na území EU, 33,3 milionu osob, což v tomto roce představovala 6,6 % populace EU 27 (27 členských států v té době). Je nutno podotknout, že z uvedeného celkového počtu bylo 12,8 milionu osob s původem z jednoho ze členských zemí EU. V roce 2013 se počet cizích státních příslušníků zvýšil na 33,5 milionu, z nichž 17,3 milionu lidí mělo původ v EU 27 [35, 44].

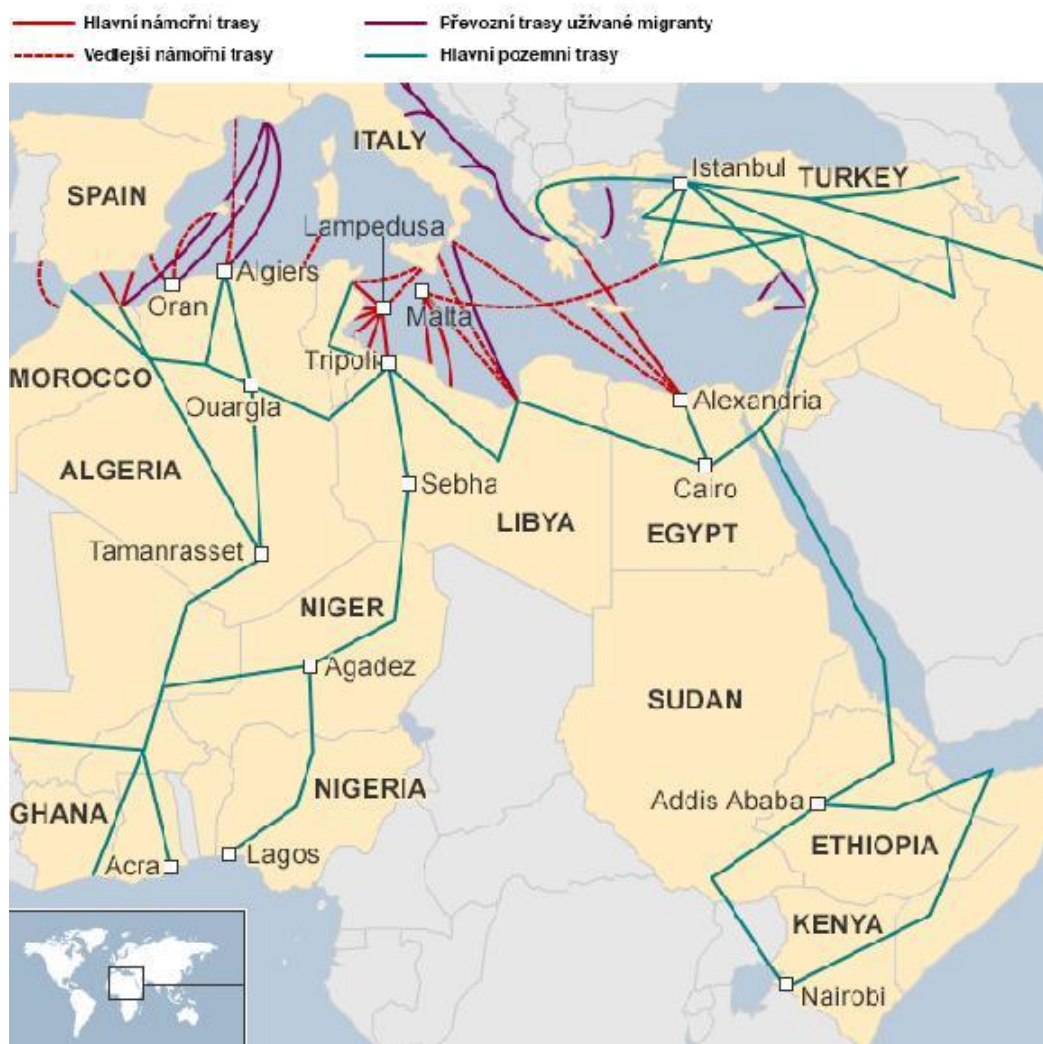
4.1 Migranti z jiných částí světa

V posledním roce se zvyšuje nátlak na EU v nalezení řešení pro zoufalé migranty, kteří přijíždějí na území Evropy na lodích, jak uvedlo zpravodajství BBC. Itálie je v přední linii pro příjem uprchlíků na lodích. Těchto uprchlíků jsou stovky na palubách lodí přeplovajících Středozemní moře. V minulosti se už i stalo, že se tyto stovky migrujících pasažérů utopilo a to v období 2013-2014. V této oblasti už bylo mnoho volání po koordinované akci EU v zachycení přesunujících se lidí a ve zhodnocení osob hledajících azyl ještě předtím, než dorazí na území Evropy. Vyhrát právo pro chudé migranty je však obtížné a ponurá ekonomická situace tomu nepřispívá, jelikož i mnoho Evropanů je nezaměstnaných a země EU jsou přerozdělené ve sdílení přímě uprchlictví [39].

Zmatek způsobilo i Arabské jaro v roce 2011. Tehdy vznikalo spoustu protivládních protestů v návaznosti na povstání a ozbrojený odboj, který zvýšil tlak na Evropu. V tuto

dobu se očekávalo další riskování životů přesunem migrantů přes Středozemní moře v přeplněných lodích[16, 39].

Další přesuny lidí způsobila občanská válka na území Sýrie, která se stala dominantním rysem ilegální migrace, jelikož počet Syrských imigrantů předstihnul právě zmiňované Araby a další národnosti jako Eritreané, jež pociťující chudobu a potlačování osobních práv. V konkrétních číslech v říjnu roku 2014 více než 165 000 nelegálních migrantů, kde více než polovinu zastupovali Syřané a Eritreané, zkusilo překročit Středozemní moře, z nichž 140 000 přijala Itálie. Tento počet je v porovnání s celým rokem 2013, kdy to zkusilo asi 60 000, velice vysokým. Problém nastává v tom, že během těchto cest na moři zároveň také zahynulo nebo se ztratilo na moři více než 3 000 lidí, což v porovnání se 600 z roku 2013 je také ohromující [39].

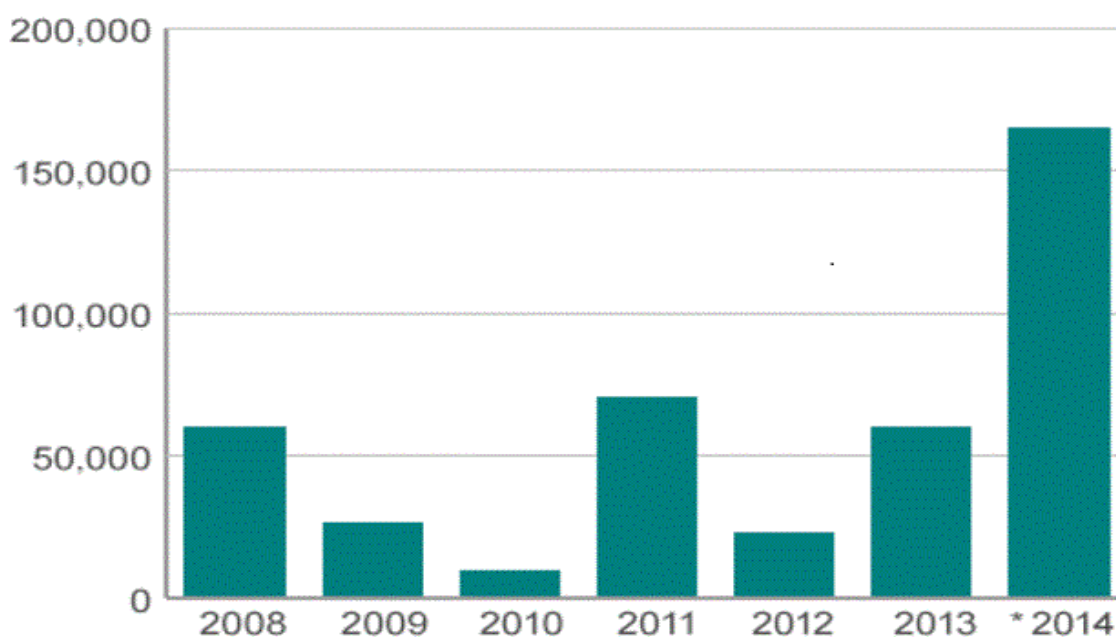
Obrázek 2: Klíčové trasy migrace,

Zdroj: upraveno podle [31]

Data, jež uvádí organizace Frontex, potvrzují velký nárůst plaveb i s imigranty pocházejícími z Egypta a Libye. V roce 2013 tak byl zaznamenán počet 40 304 ilegálních migrantů a v roce 2014 tento počet stoupl na více jak 150 000, kdy v těchto záznamech nejsou započítáni lidé, kteří by byli schopni překročit hranice EU bez povšimnutí [39].

Samozřejmě zde můžeme nalézt i jiné cesty, jak se na území EU dostat. Příkladem je cestování skrz Balkán s nadějí, že dosáhnou severnější Evropy. Např. Bulharsko mělo velký nárůst Syrských imigrantů, kteří k nim přicházeli přes Turecko [39].

Ještě před zmíněným Arabským jarem, cesty imigrantů přes Středozemní moře, byly velkou výzvou pro Španělsko. Lodě začali kotvit na Kanárských ostrovech s hojným počtem Afričanů z pod saharských oblastí, avšak díky pomoci a spolupráci ze strany Maroka čísla znova začala klesat [3].

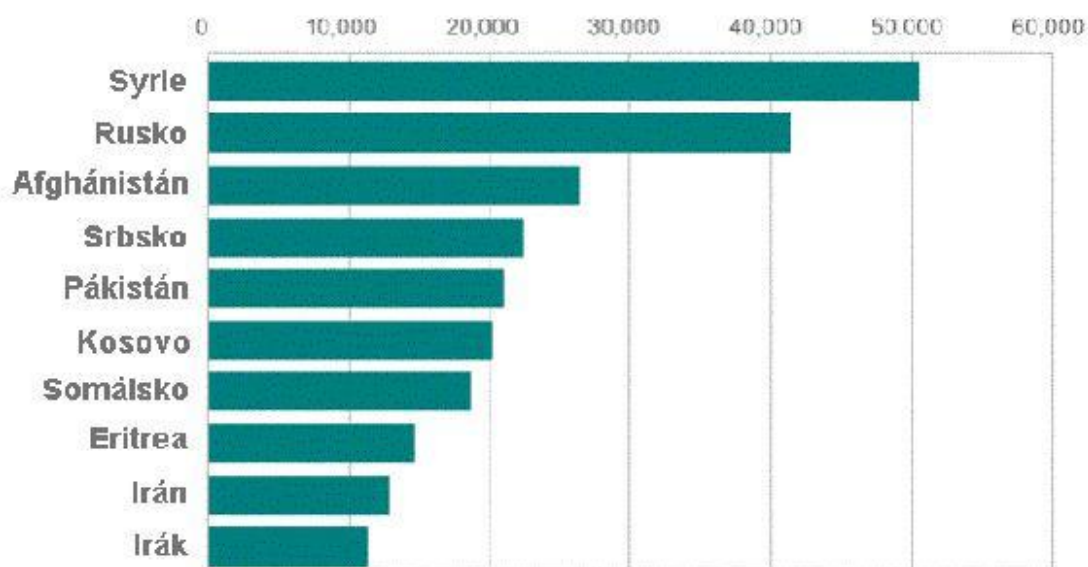

Obrázek 3: Graf celkového počtu migrantů, kteří přišli do Evropy skrze Středozemní moře

Zdroj: upraveno podle [47]

Oblastí taktéž zpustošenou válkou je Somálsko. Itálie věří, že mnoho migrantů obecně z této země hledá azyl, jelikož utíkají před potíráním (persekucí), jež je trápí v jejich zemi. V případě již zmiňované Eritrey, se objevují spíše mladí muži,

kteří utíkající před vojenskou povinností, jež připomíná spíše otroctví. V případě utíkajících Afghánců se jedná o impuls chudoby, persekuce v jejich zemi a mimo jiné i útoky Talibanského hnutí povstalců, či kriminálních skupin velice rozšířených v této oblasti [59].

Obrázek 4: Graf top 10 zemí původu odkud přišli žadatelé o azyl do EU (2013)

Zdroj: upraveno podle [52]

Co se týká azylové politiky, tak si můžeme povšimnout významného počtu Ruských žadatelů o azyl, kteří se umístili na základě výzkumu Eurostatu, na druhém místě s počtem 35 140 žádostí hned za vyzdvihovanou skupinou Syřanů. Ruští migranti působili trable nejvíce na území severního Kavkazu, z důvodu útěku před válkou a extrémní chudobou. Avšak osoby hledající azyl z Kosova a Srbska jsou všeobecně přehlíženi a žijí v podmínkách chudinských čtvrtí[39].

4.2 Migranti z EU

Je důležité si pamatovat, že i velký počet občanů EU se stěhuje z jedné země do druhé zcela volně. Tyto osoby jsou stejně popisované jako migranti, ale s plnou ochranou ze strany evropského práva, pokud nejsou prchající kriminálníci. Jejich status je celkem jiný na rozdíl od migrantů ze zemí mimo EU. V některých zemích EU, včetně Spojeného Království, tento druh migrantů se stal také problémem, kvůli tlaku na sociální služby a soutěže na poli pracovním. Jelikož je mnoho EU zemí v Schengenském prostoru, činí tak překročení hranic mnohem snazší bez předložení pasu, či jiných dokladů [39].

4.3 Podíl čisté migrace

Tento indikátor je definovaný jako podíl čisté migrace, který porovnává rozdíl mezi počtem osob, kteří přišli do země a osobami, které ji opustili během roku. Výsledek je vztažený k průměru populace během daného roku a dále je vyjádřen v poměru na 1000 osob.

Celkově podíl čisté migrace značí přínos migrace do celkové úrovně populační změny. Pokud je ve státě nadmíra lidí, kteří přichází do země je hodnota psána v kladném čísle, avšak pokud je hodnota nižší než nula, tedy záporná, tak se jedná o větší počet lidí, jež opouští zemi. Vysoká úroveň migrace může mít za následek zvyšující nezaměstnanost, či kulturní konflikty v případě lidí příchozích. Pokud se jedná o odliv lidí, pak mohou nastat problémy s nedostatkem pracovních sil v klíčových oblastech

Zde je vytvořen přehled změn v čisté migraci v zemích EU včetně celkového výpočtu pro všech 28 zemí. Je nutno na věc přihlížet tak, že jsou samozřejmě uvedena data pouze z migrace legální a zjištěné nelegální, ale data mohou být ve skutečnosti trochu odlišná.

Tabulka 2: Podíl čisté migrace od roku 2004 do roku 2014 na 1000 obyvatel.

země/rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
EU (28 členských zemí)	3,4	3,1	2,8	3,1	2,4	1,4	1,4	1,4	1,7	3,2	2,2
Belgie	3,2	4,7	4,9	5,5	5,9	5,9	7,9	6,3	4,3	2,3	1,2
Bulharsko	-2,1	-2,2	-2,3	-2,3	-2,4	-2,5	-2,4	-0,7	-0,3	-0,2	-2,9
Česká republika	1,3	3,0	2,9	7,7	6,5	2,4	1,4	1,6	1,0	-0,1	2,2
Dánsko	0,9	1,2	1,9	3,7	4,6	2,8	3,0	2,4	3,0	3,8	2,3
Německo	1,0	1,0	0,3	0,5	-0,7	-0,1	1,6	3,4	4,9	5,6	1,1
Estonsko	-2,7	-3,8	-4,0	-2,1	-1,5	-1,6	-2,8	-2,9	-2,8	-2,0	-3,4
Irsko	12,2	15,2	22,2	16,9	3,7	-4,2	-5,6	-7,4	-7,6	-5,5	3,3
Řecko	3,2	3,2	2,3	3,3	-0,2	-1,5	-5,9	-3,3	-6,8	-6,4	2,3
Španělsko	15,5	14,5	14,9	17,2	9,5	3,0	1,6	1,4	-3,0	-5,4	7,2
Francie	3,2	3,0	1,8	1,2	0,9	0,5	0,6	0,3	0,5	0,5	1,1
Chorvatsko	3,4	2,5	2,3	2,1	1,4	0,2	-1,0	-0,9	-0,9	-1,1	1,4
Itálie	6,3	3,5	2,7	7,5	6,1	3,6	3,4	1,3	6,2	19,7	4,3
Kypr	9,7	11,0	13,7	19,9	21,1	22,0	19,2	21,3	-0,7	-14,0	9,9
Lotyšsko	-6,8	-4,9	-4,0	-3,6	-10,3	-16,1	-17,0	-9,7	-5,8	-7,1	-2,4
Litva	-9,5	-15,4	-7,5	-6,7	-5,1	-10,1	-25,2	-12,6	-7,1	-5,7	-0,7
Lucembursko	9,6	13,1	11,3	12,5	15,8	13,2	15,1	21,2	18,9	19,0	8,0
Maďarsko	1,8	1,7	2,1	1,4	1,6	1,7	1,2	1,3	1,6	0,6	1,3
Malta	4,8	4,0	0,1	3,8	5,7	5,6	0,2	4,0	7,4	7,6	2,0
Nizozemí	-0,6	-1,4	-1,6	-0,1	1,9	2,3	2,0	1,8	0,8	1,2	2,0
Rakousko	6,6	6,1	3,0	2,8	2,9	2,1	2,6	3,7	5,2	6,5	1,8
Polsko	-0,2	-0,3	-0,9	-0,5	-0,4	0,0	0,1	-0,3	-0,1	-0,7	-0,5
Portugalsko	1,4	1,5	1,6	2,1	0,9	1,5	0,4	-2,3	-3,6	-3,5	2,7
Rumunsko	-4,5	-4,0	-4,1	-21,9	-8,0	-5,4	-2,4	-2,4	-1,1	-0,4	-0,3
Slovensko	0,9	3,2	3,1	7,1	9,2	5,6	-0,3	1,0	0,3	0,2	0,4
Slovensko	-0,2	-0,1	-0,1	0,4	0,4	-0,1	-0,9	0,5	0,6	0,4	0,0
Finsko	1,3	1,7	2,0	2,6	2,9	2,7	2,6	3,1	3,3	3,3	0,6
Švédsko	2,8	3,0	5,6	5,9	6,0	6,7	5,3	4,8	5,4	6,9	5,5
Spojené království	4,3	4,9	4,5	4,9	4,1	3,8	4,2	3,4	2,6	3,1	2,6

Zdroj: upraveno podle [12, 38]

U některých zemí zde v tabulce můžeme vidět velké propady, či nárůsty v počtu lidí, jež přišli nebo odešli ze země. Celkově však do EU proudí více a více lidí. Vše je vidět na číslech z roku 2014, kdy se spíše blíží k nule, či k číslům větším než nula.

4.3.1 Země s vysokým počtem příchozích lidí

Příkladem velké změny je Itálie, o které už v této práci byla několikrát zmínka. V tomto státě se mezi lety 2012 a 2014 absolutně změnila čísla. Rok 2013 znamenal pro Itálii velký přírůstek v počtu příchozích lidí na jejich území z hodnoty 6,2 přirozené migrace na 19,7. Samotná země platí jako cílová skrz druhou nejvyužívanější středomořskou cestu ze severního pobřeží Afriky. Nejčastěji lodě kotví, např. na ostrově Sicílie, či přímo u pevninské Itálie, s imigranty z Tuniska a překvapivě často ze Somálska. Tito příchozí lidé platí za uprchlíky, kteří se ale postupem času integrují do společnosti a zde zůstávají, či pokračují dále na severozápad [44].

Také v případě Německa můžeme vidět zvyšující se atraktivitu jako místa pro přistěhovance. V roce 2012 bylo celkově pro 14 států v EU 27oznámen vyšší příchod, než odchod lidí. Německo dokonce přiznalo nejvyšší počet imigrantů (592 200). Hned v závěsu se nacházelo Spojené království, které má vyrovnaný podíl čisté migrace, což značí čím dál větší příchod lidí z jiných zemí. V poměru však na 1000 osob v tomto roce jasně vedlo Lucembursko (38 imigrantů na 1000 osob), což je v příchodech osob na rekordních hodnotách i ve výše uvedené tabulce čisté migrace. Do Lucemburska převážně migrují lidé pocházející z jiné členské země EU, což platí i (v 82 %) pro Slovensko [44].

4.3.2 Země s vysokým počtem odcházejících lidí

Do těchto zemí patří především Bulharsko. Jak lze vidět v tabulce, každý rok tato země přichází o lidi a to zejména o ty, jež odcházejí za prací. V Bulharsku jejich pracovní pozice zase zastávají právě imigranti z jiných zemí a vyrovnávají tak minusové hodnoty.

V roce 2012 a 2013 můžeme vidět vysoké hodnoty i u Španělska. V první polovině roku 2012 emigrovalo až o 44 % více lidí, než tomu bylo o rok dříve. Toto procento zahrnuje jak samotné španělské příslušníky, tak i osoby, které se tam původně přestěhovali za prací.

Největších hodnot však dosáhl Kypr a Lotyšsko, kde nastala v roce 2013 velice vysoká emigrace, a stali se lídry tohoto roku se svým počtem 14 a 7,1 emigranty na 1000 obyvatel. O moc lépe na tom nebyla ani Litva. V těchto dvou pobaltských zemích, nevyjímaje Estonska, jde většinou o odchod mladých lidí, studentů po ukončení studia, kteří se však v drtivé většině (více jak 50 %) nakonec vrátí zpět do své rodné země.

4.4 Aktuální dění

V posledním roce se na toto téma událo spousta situací, která byla většinou v souvislosti s migrací výhradně nelegální. Jak už jsem výše zmiňovala, tak právě nelegální migrace je jednou z hrozeb, co se týká bezpečnosti, a EU se s ní snaží potýkat. Je nutno zmínit, že se situace ohledně migrace řeší, ať už na úrovni celé organizace EU, ale i na úrovni členských států. Příkladem dokumentu, jež lze zmínit v souvislosti s Českou republikou, je Bezpečnostní strategie ČR, v níž je migrace popsána jako jedna z 11 hrozeb pro ČR [7].

4.4.1 Emigrace a její bezpečnostní rizika

Týdeník Echo 24 zmínil na svých internetových stránkách 12. dubna 2015 problematiku emigrace a jejich bezpečnostních rizika. V článku je uveden názor, že současná podoba migrace je zdrojem potíží a vede k destabilizaci některých měst, ale i oblastí Evropy a i v budoucnu bude migrace představovat jedno z velkých vnitřních evropských rizik. S tímto výrokem nejde jinak, než souhlasit. Je zde potvrzeno, že množství emigrantů se v posledních letech pouze zvyšuje a k proudění přispívá i konflikt na území Sýrie, Libye a Iráku. Uvádí zde i další důvody, které lákají lidi na území Evropy jako klimatické změny a pozorované i do budoucna očekávané vysychání pásma mezi Indií, Iránem, Irákem a severní Afrikou. Prý stačí pouze dva suché roky a na pochod se můžou dát miliony lidí z této oblasti a to za lepším životem [18].

4.4.2 Novinka v boji proti ilegální migraci

Novinkou v boji proti nelegální migraci, kterou schválil parlament Spojeného Království loňského roku, se stala kontrola osob, které vyjíždějí z Velké Británie. Tato kontrola se týká hlavně těch, kteří chtějí využít tunelu pod kanálem La Manche a nebo se přepravit pomocí trajektu do jiného státu Evropy. Jedná se i o pomoc při vytvoření obrázku, jestli opravdu cizinci opouští zemi, dle svých vízových povolení, či ne [8].

4.4.3 O italském problému

V březnu letošního roku uveřejnil magazín Security článek o hrozbě letošní migrace v počtu několika milionů osob do Itálie se zaměřením na otázku: Kolik z nich bude islámských teroristů?. Italská Liga na severu demonstrovala proti imigrační politice vlády, kdy tvrdí, že agentura Frontex pro vnější ochranu hranic potřebuje více peněz, pracovníků atd. Loňského roku se dostal do Itálie rekordní počet imigrantů, na což reaguje samotný ředitel agentury Frontex s tím, že čísla se budou i nadále zvyšovat z území Libye a to až na 1 milion. Je nutností být připraveni čelit této mnohem obtížnější situaci, než byla před rokem [33].

Zdroj YouTube, který zveřejnil video o evropských novinkách (euronews), říká, že se Itálie snaží tento příliv imigrantů omezit a to námořním cvičením u libyjských břehů. V tuto chvíli prý jsou mezi čekajícími imigranti i zástupci islámských teroristů, jež se snaží na území EU dostat. Toto tvrzení prý potvrdil i bratranec svrženého libyjského diktátora Muammara Kaddáfího pro deník The Independent: *"Mezi uprchlíky je spousta teroristů, mezi 10 až 50 v každé tisícovce. Směřují do celé Evropy. Do jednoho roku, do dvou let budete mít další 11. září "*. Velitel bezpečnostních sil ve Vatikánu uvedl, že zde existuje i reálná hrozba útoku islámských radikálů proti samotnému papeži Františkovi [33].

4.4.4 Situace loňského roku v Německu

Webová stránka workpermit, která je světově nejpopulárnější stránkou v poradenství na téma imigrace, dne 27. 3. 2015 uvedla, že v roce 2014 byl zaznamenán největší nárůst imigrace v Německu za poslední roky. Počet zámořských národností, jež sídlí v Německu, vzrostl nejrychleji za posledních 20 let dle údajů ze statistického úřadu. Data dokládají, že v roce 2014 přišlo 519 340 osob, což odpovídá 6,8 % celkové populace. (Pro porovnání v roce 2013 přišlo do země 437 000 osob.) Největší počet příchozích bylo ze Sýrie (útěk před válkou), z Rumunska a Bulharska (hledání práce) [46].

Díky narůstajícímu počtu imigrantů rostou také obavy ze vznikající větší podpory pro extrémně pravicové strany v Německu. Další obavou jsou manifestace, jako byla na konci roku 2014 v Drážďanech, kde vystoupili evropští patrioti proti islamizaci západu.

Mluvčí statistického úřadu uvedl, že byly pouze dva roky, které předčili rok 2014 v počtu příšlých cizinců, a to rok 1991 a 1992, což bylo způsobeno uprchlíky před etnickým násilím z bývalé Jugoslávie [46].

Na konci loňského roku byl zaznamenán počet 8,2 milionů registrovaných přistěhovalců, kteří žijí na území Německa, což je nejvyšším počtem od roku 1967. Skoro 60 % nově příchozích cizinců pochází z nových členských států EU jako Rumunsko (87 945) a Bulharsko (36 435). Rumuni zastínili původní nejsilnější skupinu příchozích do Německa, Poláky. Syřané se umístili na třetí příčce s nárůstem 107,7 %, se svým hledáním útočiště. Na konci roku jich bylo v Německu 61 295 [46].

4.4.5 Jak to máme v České republice

Na webových stránkách Security magazínu uvedli dne 19. 2. 2015, že počet nelegálních migrantů roste i v Česku a zamýšlí se nad otázkou, zda je EU schopna řešit tuto situaci. Cizinecká policie informovala o nelegální migraci v ČR za rok 2014 na tiskové konferenci v lednu 2015. Otázkou zůstává, jestli se jedná o statistiky skutečné, či jsou čísla jen špičkou ledovce. V loňském roce bylo prý odhaleno 4822 nelegálních cizinců pobývajících na zdejším území. V porovnání s rokem 2013 narostl počet o 13%, tj. 669 osob. Mezi nejčastější zastoupené národnosti přitom patřili Ukrajinci, Kuvajťané, Rusové, Libyjci, Vietnamci a lidé ze Saudské Arábie. Nejpočetněji jsou zastoupeni tradičně v hlavním městě Praze (1327 osob), v kraji Ústeckém (1133 osob) a Jihomoravském kraji (372 osob), což uvedl ředitel služby cizinecké policie plk. Milan Majer [40].

Nejvýznamnějšími trendy, jak se dostat do ČR, je pomocí vlaků vypravených z Vídně nebo Budapešti a také pomocí převaděčů, jež jsou organizováni z Bulharska, Rumunska a Maďarska. Velký nárůst žádostí o azyl v Maďarsku byl zaznamenán u občanů z Kosova, kteří pak směřují přes ČR do Německa [40].

Mezi další významný trend nelegální migrace patří zneužívání krátkodobého pobytu v ČR, čehož zneužívají především státní příslušníci Libye, Kuvajtu a Saudské Arábie. Tyto osoby využívají dlouhodobého pobytu při léčbě v lázeňských zařízeních. Nedodržují lhůtu povoleného pobytu, kterou mají danou vízy. Konkrétně se jedná o 90 dnů povoleného pobytu následovanými několika dalšími měsíci pobytu nepovoleného. Tohoto využívají především v už zmíněném Ústeckém kraji, dále pak Moravskoslezském a kraji Královéhradeckém [40].

S překračováním hranic a převaděčstvím samozřejmě souvisí i trestná činnost. Údaje uvádějí, že v roce 2014 bylo zahájeno řízení s počtem 131 osob. Nejčastějšími formami pomoci k nelegálnímu pobytu je řazeno zajištění fiktivních potvrzení (v případech jako ubytování, zaměstnání, absolvované vzdělání apod.), účelové manželství a účelově podaná pozvání. Celkově bylo v ČR v uplynulém roce zjištěno 970 změněných nebo padělaných dokladů veřejných a jiných listin, či dokladů a cenin. Nejvíce jsou z hlediska národnosti padělané doklady české, rumunské, slovenské, bulharské a německé [40].

Se zaměřením na nově se zvyšující číslo nelegálních uprchlíků z Kosova na území ČR uvedla webová stránka idnes zprávy dne 12. 3. 2015 alarmující článek o navyšování kapacit zařízení. V konkrétních číslech šlo prý až o sto míst v zařízeních umístěných v Zastávce u Brna a Bělé pod Bezdězem [15].

Tyto uprchlíky, Kosovské Albánce, prý vyhání ze země chudoba a mizivá naděje na zlepšení. Jejich trasa začíná přechodem přes Srbsko, které je legální a dále směřuje přes Maďarsko a jiné země střední Evropy do Německa. V těchto zemích většinou zažádají o azyl, ale ani nečekají na rozhodnutí a cestují dále. Např. v Maďarsku bylo zaregistrováno 14 000 žádostí o azyl, což je jen část z opravdového počtu lidí v pohybu [15].

Přištinský deník Koha Ditore v únoru zveřejnil odhad počtu 20 000, jež označuje lidi na úprku z Kosova. Tento trend je velice znepokojivý vzhledem k celkovému počtu 1,8 milionu obyvatel Kosova. Migranti zadrženi v ČR měli být vráceni do Maďarska, ale s tak velkým počtem se jejich návrat jednoduše nestíhal [15].

4.4.6 Pohled amerického deníku na situaci v Evropě

Americký deník The New York Times se zmínil 31. srpna 2014 o migrační krizi v Evropě. K dokonalé bouři kolem migrace přispívá obvykle klidné Středozevního moře a stagnující evropská ekonomika. S ekonomikou eurozóny se prý jen utvrzuje neschopnost zvládnout nával migrantů a žadatelů o azyl. Avšak EU se neustále snaží zlepšit přístup k migraci ve směru finančním i sociálním. V článku se zmínili, že částí problému je pak Dublinské omezení EU. Toto omezení určuje hierarchii kritérií, dle nichž se identifikuje stát patřící do EU, jež je v danou chvíli zodpovědný za kontrolu žádostí o azyl v Evropě. Jednoduše lze říci, že do kterého státu uprchlík vstoupí, tak ten

samý stát je i zodpovědný za vyřízení jeho žádosti. Právě jižní státy jsou v přední linii a tím jsou donuceni se vypořádat s nepřiměřeným počtem uprchlíků z Afriky [17, 21].

Dalším problémem je prý dohoda mezi Británií a Francií, při čemž britští hraniční kontroly smí zkontrolovat pasy ve Francii. Jedná se konkrétně o hlavní britskou destinaci, francouzský přístav zvaný Calais. Tento přístav je přeplněný novými přistěhovalci především ze Súdánu a Eritrey [21].

Na konec deník The New York Times říká, že Evropa má tuto krizi ve svých vlastních rukou. Bohužel nynější situace jen napomáhá k povstání protiimigračních politických stran a v nenávisti k cizincům skrze celý kontinent. EU potřebuje reformovat migrační politiku, která očividně nefunguje správně. Kromě více rychlejších pátrání a záchraňování na moři, by měla zákonně stanovit určitou cestu k bezpečí pro případ, aby další migranti neztráceli své životy na cestách [21].

ZÁVĚR

Migrace, známá jako opuštění svého domova, se rozrůstá po celém světě. Jde převážně o lidi s touhou po lepší a lépe placené práci, či se znovu shledat se svou rodinou. Celková propojenost světa přechody do jiných států v mnoha věcech ulehčují a to ať už se jedná o donucený nebo chtěný útěk ze své mateřské země. Lze říci, že migrace má velký podíl na utváření dějin celého lidstva a i přesto nynější migrace je speciální a odlišná od všech předchozích.

V dnešní době přestávají být aktuální dříve standardní důvody pro migraci, jako je vydělávání peněz a znovunavrácení se s nimi zpět domů nebo touha po splnutí s hostitelskou společností. Naopak roste počet těch, kteří procházejí jednou zemí, nějakou dobu tam zůstanou, než budou mít možnost se dostat do země cílové. Je možné vidět přistěhovalectví jako hrozbu a zároveň šanci, jako pohyb osob, který má své negativní, ale i pozitivní aspekty. V případě Evropy jde o šanci omlazení její populace. Obecně je pár druhů migrace od vnitřní po mezinárodní a migraci navracení. Pro jakýkoliv druh migrace má samotná osoba vždy nějaký důvod.

Evropská unie se problematickou stránkou zabývá v rozsahu celého svazku demokratických zemí, jež mají všeobecně za cíl mír a prosperitu. Tento svazek vzniknul už v období po druhé světové válce s cílem spíše zabránit opětovnému zabíjení a ničení v budoucnu. V dnešní době má kolem 503 milionů obyvatel a do budoucna toto číslo, už jen díky migraci, bude růst. Díky tomuto růstu se evropský kontinent v budoucnu stane více a více multikulturním.

EU je postavená na třech pilířích, přičemž řešení přistěhovalectví a další aktivity, jako prevence trestných činů, patří do oblasti třetího. V rámci EU byl vytvořen Schengenský prostor, jež ulehčuje celkově cestování ze zemí, které jsou členy tohoto prostoru. Celkem do tohoto prostoru patří 26 zemí, z nichž 4 státy nejsou členy EU. Všechny státy prostoru sdílejí tzv. SIS (Schengenský informační systém), který mimo jiné pomáhá nalézat pohřešované, či sledované osoby.

EU se samozřejmě snaží řešit otázku migrace a to proto, že v posledních letech se zvyšuje hlavně migrace nelegální. Nápomocná by měla být migrační politika, kterou není vůbec snadné vytvořit, jelikož se migranti různí v zájmech jejich zemí a také svou cílovou destinací. Existují různé statistiky. Třeba do Lucemburska a Belgie přichází

spíše cizinci unijní a do Velké Británie, Irsku a České republiky přichází cizinci s cílem nalézt práci.

Složitý vývoj proběhl i u migrační politiky, která má kořeny v období Evropského hospodářského společenství. Už v roce 1974 byla migrace označena za jeden z největších sociálních problémů. Evropská komise v té době považovala za vážný problém nedostatečné začlenění cizinců do společnosti nové země a jejich nižší postavení. Na tomto základě bylo dále vyzdvihováno právo na volný pohyb občanů členských zemí. Už v této době byli také rozlišeni migranti ze zemí členských a zemí třetích.

Během dalších let vznikaly a byly upravovány další směrnice a zákony, až po nynější stav migrační politiky. V současné době Evropská komise pracuje na rozsáhlém programu s tématem migrace a její problematiky. Současné politické směry jsou sepsány v práci Jean-Clauda Junckera z roku 2014 s názvem Nový začátek pro Evropu, kde se rozepisuje o nynějších událostech jako důkazech, že je nutné současnou otázku migrace řešit ve všech směrech.

Situace se začala měnit po orientační rozpravě, kde byly ustanoveny základní čtyři oblasti, v jejichž duchu by měly v budoucnu směřovat opatření evropského programu v rámci migrace. Mezi tyto oblasti patří silný azylový systém, dále pak nová evropská pravidla legální migrace, účinnější boj proti nelegální migraci a obchodu s lidmi a na závěr zajištění vnějších hranic EU. Všeobecně je nutné rozlišovat migrační právo EU mezi opatření, jež jsou zaměřená na legální vstup, pobyt, integraci a současně i na boj proti migraci nelegální.

Co se týče migračního sycení kteréhokoli státu, tak je úzce svázáno právě i s jeho migrační historií, jestli měla země kolonie, jaká je její geografická poloha, či způsob, jak to ve státě chodí. Velmi často se jedna země stane útočištěm pro určitou etnickou skupinu jako např. Německo pro Turky, což zde vyvolává kulturní konflikty. Celková čísla počtu migrantů se na území EU každým rokem zvyšují. V roce 2013 zde bylo 33,5 milionů osob cizí národnosti.

V posledních letech se hlavně významně zvýšil tlak na EU při nacházení řešení v problému zoufalých migrantů přijíždějících na území Evropy pomocí lodí. Nejčastější destinací je přitom Itálie a také Španělsko. Bohužel se už v minulosti stalo, že se přeplněná loď se stovkami migrujících pasažérů potopila ve Středozemním moři.

Naneštěstí zde jsou některé problémy, jež jsou obtížné na vyřešení pro EU a současná situace (např. velký počet nezaměstnaných Evropanů) tomu nepomáhá.

Nejčastější příčinou pro odchod lidí z jejich rodné země je válka. Jedním z takových států je Sýrie, či Somálsko. Jako další příčiny lze zmínit chudobu a potlačování osobních práv v zemi. Tyto příčiny odchodu jsou typické např. pro Eritreu, či Afghánistán, ve kterém lidé ještě navíc utíkají před útoky Talibanského hnutí povstalců nebo jiných kriminálních skupin. Z pohledu žadatelů o azyl v roce 2013 převážel počet občanů ze Sýrie, dále pak z Ruska a Afghánistánu. Pro ruské obyvatele znamená útěk zbavení se chudoby a války.

Portály EUROSTAT a Central Intelligence Agency uvedly konkrétní čísla čisté migrace, na základě nichž lze vidět různé výkyvy v příchodu a odchodu lidí do států EU. Mezi země s velkým počtem příchozích patří hlavně Itálie se svými uprchlíky z Afriky, či Lucembursko, kde je naopak nejvyšší počet migrantů unijních. Naopak zeměmi, odkud lidé spíše odcházejí, jsou Bulharsko a Španělsko, kde lidé povětšinou odcházejí s touhou po lepší práci, již je možné najít v jiné zemi.

Poslední roky počet migrantů rapidně roste, čehož jsou důkazem i aktuální články na internetu, novinách apod. Příkladem je situace Německa, kde se třeba za poslední rok zvýšila migrace, jako ne za posledních 20 let. Dále už několikrát zmíněná Itálie s jejím rekordním počtem migrantů, kde se dokonce předpokládá další zvýšení, až na 1 milion.

Ze strany bezpečnosti je migrace velice závažným jevem. V tomto směru se jedná především o migraci ilegální. Skrze nelegální způsoby vstupu do států EU mohou přijít příslušníci radikálních skupin, kterých se celý svět bojí např. od incidentu 11. září 2001 v USA. Hrozba terorismu, mimo jiné hrozby, je v dnešní době vysoká i na základě kulturních konfliktů už zakotvených cizinců ve státech EU.

ZDROJE

- [1] A New Start for Europe: My Agenda for Jobs, Growth, Fairness and Democratic Change. [online]. [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/priorities/docs/pg_en.pdf
- [2] Aktuální stav Schengenského prostoru. [online]. [cit. 2015-04-07]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/742/906/clanek/rozsirovani-schengenu---aktualni-stav---legenda/>
- [3] ASLAN, Ednan a Pavel BARŠA. *Migrace a kulturní konflikty: konference na Pražském hradě 12.-14. září 2002*. Vyd. 1. Editor Harald Christian Scheu. Praha: Auditorium, 2011, 322 s. Záhady (Euromedia Group - Knižní klub). ISBN 978-808-7284-070.
- [4] BADE, Klaus J a Pavel BARŠA. *Evropa v pohybu: evropské migrace dvou staletí*. Vyd. 1. Editor Harald Christian Scheu. Překlad Alexej Kusák. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005, 497 s. Utváření Evropy, sv. 9. ISBN 80-710-6559-5.
- [5] BADE, Klaus J a Pavel BARŠA. *Menšiny a migranti v České republice: my a oni v multikulturní společnosti 21. století*. Vyd. 1. Editor Harald Christian Scheu. Překlad Alexej Kusák. Praha: Portál, 2001, 188 s. Utváření Evropy, sv. 9. ISBN 80-717-8648-9.
- [6] BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, Mezinárodní politologický ústav, 2005, 308 s. ISBN 80-210-3875-6.
- [7] Bezpečnostní Strategie ČR 2015. [online]. [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>
- [8] Británie kontroluje doklady lidí mířících ven ze země. Kvůli ilegální migraci. [online]. [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropa/zprava/britanie-kontroluje-doklady-lidi-miricich-ven-ze-zeme-kvuli-ilegalni-migraci--1475854>

- [9] Bulharští emigranti posílají zpět do Bulharska 2,2 miliónu BGN denně. [online]. [cit. 2015-04-17]. Dostupné z:<http://www.czechtrade.cz/sluzby-2014/informacni-servis/novinky/bulharsti-emigranti-posilaji-zpet-do-bulharska-2-2-21022/>
- [10] Co je Schengen. [online]. [cit. 2015-04-11]. Dostupné z:<https://www.euroskop.cz/300/sekce/co-je-schengen/>
- [11] Common European Asylum System. [online]. [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/asylum/index_en.htm
- [12] Trude rate of net migration plus statistical adjustment. [online]. [cit. 2015-03-19]. Dostupné z:<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&pcode=tsdde230&language=en>
- [13] Trude rate of net migration plus statistical adjustment per 1000 inhabitants: (description). [online]. [cit. 2015-03-19]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/web/table/description.jsp>
- [14] Členské státy Evropské unie. [online]. [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/countries/member-countries/index_cs.htm
- [15] ČTK. Česko kvůli migrantům z Kosova muselo posílit zařízení pro uprchlíky. [online]. [cit. 2015-04-17]. Dostupné z:http://zpravy.idnes.cz/uprchlici-z-kosova-v-cesku-dcy-/domaci.aspx?c=A150312_174532_domaci_neh
- [16] Definition of the Arab Spring. [online]. [cit. 2015-04-02]. Dostupné z:<http://middleeast.about.com/od/humanrightsdemocracy/a/Definition-Of-The-Arab-Spring.htm>
- [17] Dublin regulation. [online]. [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <http://www.ecre.org/topics/areas-of-work/protection-in-europe/10-dublin-regulation.html>
- [18] Emigrace a její bezpečnostní rizika. [online]. [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: <http://echo24.cz/a/iiuBU/emigrace-v-evrope-a-jeji-bezpecnostni-rizika>
- [19] Evropa a proces mezinárodní migrace (se zvláštním důrazem na země Evropské unie a Evropského společenství volného obchodu). [online]. [cit. 2015-04-05].

Dostupné z: <http://www.europeum.org/cz/integrace/28-integrace--6/660-evropa-a-proces-mezinarodni-migrace-se-zvlastnim-durazem-na-zeme-evropske-unie-a-evropskeho-spolecenstvi-volneho-obchodu>

- [20] Eurostat metadata. [online]. [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/tsdde230_esmsip.htm#source_type1418762183872
- [21] Europe's migration crisis. [online]. [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: http://www.nytimes.com/2014/09/01/opinion/europes-migration-crisis.html?_r=0
- [22] Evropa volného pohybu. [online]. [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-library/docs/schengen_brochure/schengen_brochure_dr3111126_cs.pdf
- [23] Evropská komise - Tisková zpráva: Komise začala pracovat na evropském programu pro migraci. [online]. [cit. 2015-02-18]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-4545_cs.htm
- [24] FARKAS, Viktor a Pavel BARŠA. *Migrace v rozšířené Evropě: konference na Pražském hradě 12.-14. září 2002*. Vyd. 1. Praha: Gabal Analysis, 2002, 50, 50 s. Záhady (Euromedia Group - Knižní klub). ISBN 80-238-9199-5.
- [25] FARKAS, Viktor a Pavel BARŠA. *Neviditelné fronty: představ si, že je válka a nikdo si toho nevšiml*. Vyd. 1. Praha: Knižní klub, 2013, 278 s. Záhady (Euromedia Group - Knižní klub). ISBN 978-80-242-3761-9.
- [26] Forms of Migration. [online]. [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: <http://eschooltoday.com/migration/types-of-migration.html>
- [27] Geography: Migration trends. [online]. [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: http://www.bbc.co.uk/schools/gcsebitesize/geography/migration/migration_trends_rev2.shtml
- [28] HLAVATÁ, Kateřina a Pavel BARŠA. *Evropská unie v kostce: konference na Pražském hradě 12.-14. září 2002*. České vyd. 1. Praha: Jan Vašut, 2008, 438 s. Záhady (Euromedia Group - Knižní klub). ISBN 978-80-7236-665-1.

- [29] "Je nejvyšší čas shodit": kdo nejvíce trpěl emigrace. [online]. [cit. 2015-02-20]. Dostupné z:<http://bignews2day.com/cs/news/pora-valit-kto-bolshe-vsego-postradal-ot-emigratsii>
- [30] Jednotlivé země. [online]. [cit. 2015-04-17]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/countries/index_cs.htm
- [31] Key migration routes. [online]. [cit. 2015-02-21]. Dostupné z:http://ichef.bbc.co.uk/news/624/media/images/80989000/png/80989176_mediterranean_migration_routes_624_v2.png
- [32] Lampedusa boat tragedy: Migrants 'raped and tortured'. [online]. [cit. 2015-03-27]. Dostupné z:<http://www.bbc.com/news/world-europe-24866338>
- [33] Letos bude v Itálii až milion imigrantů. Kolik z nich bude islámských teroristů?. [online]. [cit. 2015-04-06]. Dostupné z:<http://www.securitymagazin.cz/zpravy/letos-bude-v-italii-az-milion-imigrantu-kolik-z-nich-bude-islamskych-teroristu-1404043910.html>
- [34] Migrace. [online]. [cit. 2015-03-28]. Dostupné z: http://www.demografie.info/?cz_migrace
- [35] Migration and migrant population statistic. [online]. [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Migration_and_migrant_population_statistics
- [36] Mission and tasks. [online]. [cit. 2015-02-11]. Dostupné z: <http://frontex.europa.eu/about-frontex/mission-and-tasks/>
- [37] Net migration: (Countries compared). [online]. [cit. 2015-03-27]. Dostupné z: <http://www.nationmaster.com/country-info/stats/People/Migration/Net-migration-rate>
- [38] Net migration: (The World Factbook). [online]. [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/rankorder/2112rank.html>
- [39] PETER, Laurence. Why is EU struggling with migrants and asylum?. [online]. [cit. 2015-04-07]. Dostupné z:<http://www.bbc.com/news/world-europe-24583286>

- [40] Počet nelegálních migrantů roste i v Česku. Má EU problém, který není schopná řešit?. [online]. [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: <http://www.securitymagazin.cz/zpravy/roste-pocet-nelegalnich-migrantu-v-cr-prevadecem-se-muzete-stat-i-vy-1404043793.html>
- [41] Schengenský prostor. [online]. [cit. 2015-03-12]. Dostupné z: <http://tema.novinky.cz/schengensky-prostor>
- [42] Schengenský informační systém (SIS). [online]. [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/copenhagen/cz/konzularni_a_vizove_informace/schengensky_informacni_system_sis/index.html
- [43] Schengenský systém. [online]. [cit. 2015-02-26]. Dostupné z: http://www.demografie.info/?cz_migrace_schengen=&PHPSESSID=ad6e81c42fbd12e5659079afafbef63c
- [44] Statistika migrace a migrující populace. [online]. [cit. 2015-03-17]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Migration_and_migrant_population_statistics/cs
- [45] ŠNÍDL, Vladimír. Emigrace ze Španělska prudce vzrostla. Zemi opustilo o polovinu víc lidí než loni. [online]. [cit. 2015-03-28]. Dostupné z: <http://zahranicni.ihned.cz/c1-56616150-emigrace-ze-spanelska-prudce-vzrostla-zemi-opustilo-o-polovinu-vic-lidi-nez-loni>
- [46] The biggest immigration increase in Germany in years. [online]. Praha: Odeon [cit. 2015-02-29]. Dostupné z: <http://www.workpermit.com/news/2015-03-27/2014-sees-biggest-immigration-increase-in-germany-in-years>
- [47] Total migrant arrivals in Europe via Mediterranean Sea. [online]. [cit. 2015-04-13]. Dostupné z: http://ichef.bbc.co.uk/news/624/media/images/78120000/gif/78120554_migrations_across_mediterranea20140910_464a.gif
- [48] Tresty podle práva šaria - ukamenování, bičování nebo useknutí ruky. [online]. [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/52457-tresty-podle-prava-saria-ukamenovani-bicovani-nebo-useknuti-ruky/>
- [49] VAVREJNOVÁ, Marie. *Migrace obyvatelstva jako faktor ekonomického rozvoje: (zvláště v oblasti Evropské unie a České republiky)*. Praha: Národohospodářský

ústav Josefa Hlávky, 2011, 79 s. Studie (Národohospodářský ústav Josefa Hlávky), 5/2011. ISBN 978-808-6729-664.

- [50] Vstup a pobyt vysoce kvalifikovaných pracovníků (modrá karta EU). [online]. [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: http://europa.eu/legislation_summaries/internal_market/living_and_working_in_the_internal_market/114573_cs.htm
- [51] Vznik severské pásové unie. [online]. [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: <http://www.skandinavskydum.cz/1-7-vznik-severske-pasove-unie>
- [52] Where do EU asylum applicants come from?. [online]. [cit. 2015-04-09]. Dostupné z: http://ichef.bbci.co.uk/news/624/media/images/77916000/gif/77916258_where_applicants_come_from_20140916_624.gif
- [53] Život v EU. [online]. [cit. 2015-04-17]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/facts-figures/living/index_cs.htm